

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak petek, ako je ta dan praznik pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrť leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo trispodna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin, za 1-, 2- oz. 3 krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Požrtvovalnost in uspehi. — Politični pregled. — Štajersko: Celjska okolica. Razno. — Koroško: Jezikovne meje na Koroškem. Razno. — Primorsko: Razno. — Kranjsko: Vitez Kaltenegger & Comp. Razno. — Prosveta: O razporoki. — Razno-terosti.

Podlistek: Pismo iz Pariza. — Greh se je maščeval.

Požrtvovalnost in uspehi.

Napredovanje tujih podjetij, vsakdanji dogodki, razmere na meji, uspehi nemškega šolstva, renegatstvo in še marsikaj jasno govori, da smo Slovenci obsojeni na smrt. Vkljub temu pa se ne vidi, da se mi tega nevarnega položaja zavedamo. Živimo še vedno v sladkih sanjah o domoljubju, sanjamo o zaslugah za domovino, govorimo navdušene in navdušujoče govore, drugi dan pa po novinah beležimo žalostno dejstvo o novih uspehih tujcev. Ljubimo domovino in narod kot svoj ideal, od daleč, kakor ljubi zaljubljen mlad fant, ki piše od daleč pesmi svoji ljubici. Nismo se še zavedli, da ljubez eno domovine se pravi dolžnost dela.

In vendar je skrajni čas, da se tega zavedemo in da začnemo po tem tudi živeti in delati. Čas domoljubja in rodoljubja je minil, prešel je čas napitnice in zaslug. Danes je resen čas, čas dela in dolžnosti, kajti edino v tem je zagotovljen uspeh, edino v tem je mogoča rešitev. Razviti moramo torej svoje sile ter si ustanoviti resno narodno obrambo, ki bo zmožna odbijati delovanje onih ljudij, ki čutijo v sebi dolžnost Čeha in Slovence germanizirati*. S prvimi bodo slabo opravili, pa naj čutijo v sebi s

* Pri nas, posebno na Koroškem kroži nemška brošura: Die Pflicht und das Recht die Tschechen und Slovenen zu germanisieren. — Sapienti sat!

Pismo iz Pariza.

(Konec.)

Cvetlična tržnica so sanje. Francija je oplenila svoje vrtove, da okraši Pariz za en, dva dneva. Še nikdar nisem videl toliko cvetlic skupaj na istem mestu, in španske stopnjice v Rimu, na katere se je zgrnila pomlad, izginejo v mojem spominu, če se spomnim te obilice cvetlic. Nageljni, narcisi, vijolice, mak, levkoje in vrtnice, toliko jih je, da bi ovenčali lahko vse pariške hiše z girlandami in potresli vse ceste z rožami.

Nepozaben duh puhti iz teh cvetličnih holmičev, za katerimi prodajalke kar izginejo. To je sladka, smehljajoča se množica lepega Pariza in njenega leska in smehljaja in vonja ne pozabiš nikoli več.

Sadovi, jabolka, češplje, grozdje. Trg pred St. Eustache je poln tega. Jezero sadja. In tudi tržnica je napolnjena s tem. Ovohate fin, kiselkast vonj, ki ga izhlapeva najfinejša namizno sadje. Jutri se bodo te skrbno ovite češplje in grozdi bleščali na mizah na Faubourg St. Germainu ali pri Maximu, v brilantih se lesketajoči tanki prsti bodo tipali to nežno kožo in najbelejši zobje grizli meso in se rdečili z grozdno krvjo. Grem dalje. Jabolka, češplje in

tako sveto v najvišji etiki utemeljeno dolžnost in naj dobe svojo pravico z Dunaja ali iz Berlina, kajti Čehi so si ustanovili obrambna društva, ki danes razpolagajo s tisoči in milijoni ter so obsadili svoje meje z narodnimi šolami in z narodnimi podjetji. Vzeli so stvar resno in so resno delali, in iz resnega dela so izšli resni velikanski uspehi, ki so vedno plačilo resnega dela. Poročilo o češki šolski družbi nam potrjuje to dovolj.

Ti uspehi so posledica velike požrtvovalnosti, trdne zavesti dolžnosti in neumornega dela, s katerim je vršila „Matica Školska“ svoje delo zadnjih 26 let. Mi stvari nismo vzeli resno, in tudi ni resnih uspehov. Neuspehi kažejo, da ni bilo pravega dela, niti požrtvovalnosti, niti zavesti dolžnosti. Šlo se je za zasluge in za čast, in naša šolska „Družba sv. Cirila in Metoda“ je ostala tam, kjer je. Kje je vzrok teh neuspehov? Neuspeh imenujemo vse, kar ne zadostuje razmeram časa. In naša „Družba“ ne zadostuje razmeram, razmere zmagujejo, naš položaj je vedno opasnejši, tuja sila raste. Ali je kriva „družba“, ali narod, občinstvo? Ne moremo sicer trditi, da je pri nas mnogo tiste velike požrtvovalnosti, ki bi odgovarjala našim razmeram. Mislim požrtvovalnost na celi črti, požrtvovalnost iz nesebičnosti, izhajajočo iz prepričanja in zavesti dolžnosti.

Lahko bi zahtevali več, posebno v moralnem oziru, da bi se tudi duševno živelo narodno. Združen s požrtvovalnostjo v denarnem oziru naj bi bil pravi narodni ponos, ki je pa seveda različen od narodne baharije. Mnogo je ljudij, ki sicer mnogo žrtvujejo. Vendar se ne da tajiti, da je pri nas nekaj požrtvovalnih ljudij, ki se zavedajo svojih narodnih dolžnostij in delajo z vsemi silami. A uspehov ni. Zakaj?

grozdi. — Toliko, da bi lahko napolnil s tem vsem pariškim šolarjem predpasnike in kape.

Neprestano buči po tržnici isti hrušč, tuleči zvon se guglje brez odmora nad plesom prodajalcev, kupcev, nosačev in pohajalcev. — Kokete z rožami v rokah, v spremstvu prijaznih študentov in umetnikov, elegants s steklom na očesu, uradniki, redarji, tatovi in brezdelneži, ki hočejo pregnati noč pred očmi tega vrvenja.

Vrtinec vre in daleč noter v nočne predore sosednjih cest žene svoje valove. Tisoči malih krčm in kavar so odprti, vse gre noter in ven. Potepuhi čepe srepo po kotih, pijane vlačuge plešejo in sirov smeh nosačev se meša z vresečanjem zamolklih ženskih glasov. Tu so kabareti, ponočnjaki, tatovi in vlačuge zapeljujejo in pojo pred ponočnjaki, tatovi in vlačuge, tu je neštevilno hotelov s sumljivimi chambres separeés, kjer pijo šampanjca, pojo in se smejejo, poleg so spalnice, kjer prenočuje na tisoče ljudi v vseh nadstropjih in kletah za nekaj vinarjev in služijo drug drugemu za blazino.

Vstopim v restaurant in zavžijem malo soupe à l'oignon, krepko čebulno juho, s katero mi postreže prstenast natak. Vse je umazano, in sive servijete kažejo sledove brk. — Kmetje, kupei in nosači stoje in sede naokoli

Prvič, ker moramo splošno postati požrtvovalnejši in resnejši, in drugič, ker moramo urediti naš narodni davek, da bo uspešno naložen. — Trud in delovanje naše inteligence se osredotočuje v „Družbi sv. Cir. in Met.“ Ona je tista, ki bi morala skupno delo koncentrirati in zopet deliti, uspehe sprejemati in uspehe delati. Ona je odvisna od onih, ki jo vzdržujejo in oni, ki jih mora ona vzdrževati, so odvisni od nje. Razvidno je torej, da je ona posredovalka in če je ona slaba, brez pravih moči, je ravno ona tista, ob kateri se razbijejo uspehi in trudi požrtvovalnosti, narodne dolžnosti in tako tudi resnega dela.

Iz tega se vidi, kakega pomena je, da je družba, kakor je „C. M. Družba“ v pravih rokah in prav organizovana. In koliko neuspehov in drugih zlih posledic sledi, ako je te vrste družba taka, kakor je „C. M. Družba“, to vidimo danes žal pri nas. Zastonj so najboljše jedi, ako je grlo slabo, je lačen želodec. In tako tudi naša družba taka kot je sedaj ni sposobna, da bi stala kot posredovalnica med tistim delom naroda, ki hoče žrtvovati, delati, pomagati, in onim, ki potrebuje podpore, ker živimo v državi, ki se v nji ne izpolnjuje § 19. osnov. zak. Da je to resnica, kažejo itak neuspehi družbe in uspehi tujcev. Vzroki družbine slabosti pa so različni, treba je to natančneje proučiti, ker hočemo družbo temeljito sanirati ter ji s tem zagotoviti boljših uspehov, resnejšega dela, pred vsem pa, da bo družba zmožna pospeševati narodno požrtvovalnost, ne pa da jo naravnost ovira.

Toži se pri nas o prevelikem narodnem davku in to skoraj po pravici, ker je skoraj ves narodni davek direkten in si „družba“ ni znala osvojiti indirektnega narodnega davka t. j. ti-

in se šaliyo z debelimi prodajalkami, vse preprosto in naivno. Prstenasti natak se začne razgovarjati z menoj o sedanjem ministrstvu in mi pove z nasmeškom, da že osem let skoro nikoli ne vidi solnea, travnika in polja pa že zdavnaj prej ne. Vse je samo navada.

Pri Barrat-u lahko obedujete imenitno in snažno, seveda tudi drago; strežejo natakariji v črnih frakih s prekanjenimi obrazi in najslačjšo uslužnostjo. Barrat je boljši restaurant, kjer se shaja elegantna srednja gospoda, ki je plesala pri Bullierju in promenirala v tavernah na boulevardu St. Michel. Tu igra godba, pari se vrte z gracio pariških plesalcev, ki se ne da posnemati, svileni klobuki se blešče in vezeni naprtniki se lesketajo. Tu sem videl nekoč deklico, ki jo prištevam k trem najlepšim ženam, ki sem jih kedaj videl. V kras bi bila vsakemu knežjemu prestolu.

Zanimivo pa je vsekakor, obiskati Caveau des Innocents, ali pa Ange Gabriel, dva najzloglasnejša pariška lokala. V Caveau des Innocents se gre najprej po kratkem hodniku, predno pridemo do ozkih, strmih stopnic navzdol. Zaduho, pokvarjen zrak in hrumeči vris vam udari nasproti kot iz dimnika. Klet obstoji iz kakih štirih, malih, nizkih hramov, kjer ima prostor po ena ali dve mizici in so tesno zase-

stega denarja, ki ga vsak itak mora izdati ob gotovih prilikah. In teh prilik je mnogo. Koliko gre pri nas denarja v nič za prazen pomp. Nečemo morda uničiti romantike življenja. Lepe so sanje in poezija življenja, a uboštvo prikrito z bogato krinko je karikatura. Dajmo narodu obraz kot mu gre. Začeti bi bilo treba ekonomično življenje, ne uničevati kapitala. Ker pa so vkoreninjene v narodu navade, ki je zanje že itak določena gotova svota, bi si bila morala „Družba“ te navade osvojiti, ter jih porabiti v svoj prid. In tega „Družba“ doslej ni storila, zato je bilo toliko direktnega davka in malo indirektnega. Družba bi morala biti tista, ki bi iskala vedno novih poti, kako si osvoji več dohodkov na tak način, da ni javnost preobložena z novim davkom, ne pa čakati samo, od kod in kdaj ji kdo pošlje novih dohodkov. Na ta način bi bil indirektni narodni davek prinesel družbi že lahko cele tisoče, ko bi si ga bila osvojila, in v slučaju posebnih večjih podjetij bi bila potem lahko zvišala direktni davek v kolku ali v drugi obliki. Indirektni davek lahko dva do trikrat presega direktnega in ima poleg tega prednost, da ga narod tako ne čuti, kar je pri nas, ki smo dovolj ubožni, velikega pomena. A naša družba se je branila vsega, kar je zahtevalo sploh najmanjšega dela.

Odbor je namreč mislil, da vrši Družba svojo dolžnost na ta način: Nabere se gotova svota denarja, v prvi vrsti seveda kot direktni davek, potem postavijo kako šolo ali otroški vrtec, izpregovore tam par govorov, odpošljejo udanostno brzojavko — in tako se domovina rešuje. Vsako leto prirede običajno skupščino, brez novih misli, brez programa, brez vsega.

Tako se je godilo, zato sem rekel, da nismo mislili resno. Tako ne more uspevati šolsko obrambno društvo, to je delovanje brez intenzivnosti, brez taktike, brez globokega temelja. Kaj pomagajo vsi darovi, delo, žrtvovanje, veselice, zbirke, ako ni bilo v odboru diplomatov, ki bi bili postavili šolo tam, kjer bi bila v najkrajšem času prišla v javno upravo. Kaj pomaga boj brez taktike, naj bodo čete še tako močne. Ako bi borečemu se narodu dal ime: *n a v d u š e n j e*, potem je „družba“ tisti *r a z u m*, ki zna to navdušenje tako voditi, da se ne razbije slepo ob sovražni sili, ampak se uresniči v moč in zmago. — In zmagati more vedno le potem, ako je bilo vodstvo taktično. Vodstvo C. M. Družbe je bilo pogosto brez taktike, zato ni bilo uspehov, zmage. Tako vidimo, da se družba ni znala niti vživeti v narod, da bi postala naravno središče indirektnega narodnega davka, da bi postala tako naša, kakor bi morala biti taka družba, niti ni znala uspešno delovati za tiste namene v tistem smislu, v katerem je ustanovljena.

Oboje je bilo posledica nepoznanja, vidi se, da ni poznala drugih sebi podobnih družb,

in ni poznala razmer in ozemlja, na katerem in v katerih je morala delati. Vse to pa ima vzrok o napačnem nazoru o dolžnosti in delovanju obrambnega društva, kajti nazor je tisti, ki nam kaže pot. Stari nazori — stara pot: neuspeh. Nazor o delovanju društva nam morajo dati razmere, v tem šele more iti društvo pravo pot, da odgovarja razmeram. Brez poznanja razmer pa ni pravega nazora, brez pravega nazora ni prave poti. In če mora katero društvo hoditi pravo pot, ga mora hoditi šolsko obrambno društvo, ker so tu trenutki odločilni, v kratkem času se dosti zamudi, en napačen korak požre tisoče težko nabranega denarja, in vsa požrtvovalnost naroda se pri takem društvu gubi v nič.

Dokazali bomo torej, da družba ni zbrala tistih svot, ki bi jih bila lahko, ne da bi bila pri tem oškodovala javnost, naš indirektni narodni davek, in drugič da tudi nabrane svote ni obrnila tako, da bi rodile povoljne vspehe. Ako je to res, je družba slaba posredovalnica, ne gre pravo pot in naša dolžnost je opozoriti na vse, kar bi nam moglo pri važni naši družbi škodovati, pa naj pride od katerekoli strani. Obenem pa hočemo podati nasvete, ki naj speljejo družbo na prava boljša pota, kjer bo delo resno in resni vspehi. V tem samo je rešitev, v tem spoznanju: C. M. Družba nam bodi to, kar nam mora biti. V tem edinem je mogoče nje in naš uspeh.

Politični pregled.

V državnem zboru je bila sprejeta nujnost predloga češkega posl. Udržala, naj se zviša zaklad za melioracije, t. j. za osušenje močvirij, za regulacije rek i. t. d. Utemeljil je svojo zahtevo s tem, ker se melioracijska dela vedno množe, ker rastejo delavske plače in je vse dražje. Dr. Lueger je stavil predlog, naj se izvoli jubilejni odsek 26 članov, ki naj prouči in sporoči zbornici, kako naj bi država drugo leto proslavila 60-letnico cesarjevega vladanja. — Vzprejet je bil tudi predlog vlade, naj se ob 60-letnici nakujejo posebni cekini po 100 in po 5 kron. Nadalje se pooblastita avstrijska in ogrska vlada, da izdasta za 64 milijonov srebrnjakov po 5 kron. — V četrtek, dne 18. julija, so pričeli z drugim čitanjem proračunskega provizorija. — Dr. Krak se zavzema za enakopravnost vseh narodov. On in njegovi somišljeniki, prosti vsega naziranja liberalne buržoazije smatrajo vprašanje narodne enakopravnosti za svoje življenjsko vprašanje. — Nato je govoril ministrski predsednik, Beck, in je v daljšem govoru naslikal ideal in cilje svoje vlade, a teh ne bo dosegel nikoli. Vlada smatra za svojo dolžnost rešiti narodnostno vprašanje, govornik naznanja razne reforme v upravi, n. pr. razširjenje delokroga deželnih uradov. Na gos-

Ves drugačen je Ange Gabriel. Tu je umazano-elegantno, občinstvo je bolje oblečeno, tu opazite celo svilene klobuke in dame, ki srkajo ostrige, nosijo brillantboutone v ušesih in fine čipke na debelih rokah. Ange Gabriel je če mogoče še razvpitejši kot Caveau nedolžnih. Tu je vse tiho, nekaj, kar duši sapo, kar preži, leži v zraku, in neka žalostna ironija se reži iz slabo slikanih prizorov, kjer nastopa nadangel Gabrijel, ki pokrivajo stene. Tu lahko vidite oči, v katerih leži cela tragedija, in slišite smeh ki izdaja najnižjo človeško propalost. Gostje tu vedo presoditi in ceniti ljudi, z enim samim ostrim, bliskovitim pogledom spoznajo človeka. Jezik njihove mimike je visoko razvit, rahlo strepetanje s trepalnicami izroči drugemu, kaj je prvi opazil, sklenil, kak je njegov načrt. Tu sem doživel nekaj nenavadnega.

V vseh stoinsto krčmah okrog tržnice kroži vsako noč vrtoglavo in nerazumljivo življenje, pršeče in plesoče pene in nesnaga, ki jo veliki, vršeči vrtinec zaganja ob kamenite bregove.

Nebo se svetli, zelena in jabolčna polja so kot prstena v modri, hlapečji zori, ki se zgrinja na tržnice. Še vedno tuli hrušč, vrve ljudje semintja. In še vedno sede prodajalke, debele in robustne, za svojimi mizami, enake širokim stolpom, ki varujejo in branijo blago. Sicer se

podarskemu polju bode vlada skrbela zelo za Dalmacijo, pravtako za Istro. — Posl. Laginja se pritožuje, da Slovenci nimamo niti ene popolne srednje šole, niti vseučilišča. Izjavi v imenu svojih tovarišev, da bodo glasovali za proračun samo zaradi velike gospodarske akcije na korist Dalmacije. — V seji dne 20. t. m. je govoril češki učenjak, posl. Masaryk, okoli dve uri. Cela zbornica je verno poslušala njegov govor, v katerem je razkladal svoje nacionaldemokratske nazore. — Govoril je tudi tržaški soc. demokratični poslanec, Pittoni, ki se je med drugim tudi silno zavzemal za italijanske narodne razmere, za italijansko vseučilišče in sploh italij. šole v Trstu. A za tržaške Slovence, ki nimajo niti ene svoje šole, ni imel besede.

Starostno in invalidno zavarovanje.

Prepotrebno zavarovanje za slučaj ostarelosti in onemoglosti vzbuja vedno več pozornosti. Veliko je pripomogel k temu zanimanju in olajšanju vprašanja starostnega zavarovanja predlog dunajskega župana dr. Luegerja v državnem zboru, naj se dovoli v proračunu za trajno proslavo cesarjevega jubileja 100 milijonov kron, ki bodi glavni sklad starostnemu zavarovanju. — Ta predlog je mnogo pripomogel, da se že v jesenskem zasedanju morda uresniči. Zavarovanje bo razdeljeno po načrtu iz l. 1904. na šest zavarovalnih razredov, v katerih bodo zavarovani od najnižjih ddnarskih slojev do onih, katerih letna plača ne presega 2400 kron.

Proračunski provizorij je zbornica končala in sprejela dne 22. t. m. v pozni nočni uri. Država bo pobirala davek kot poprej, a davkoplačevalci bodo imeli sicer zelo dvomljivo tolažbo, da so naši zastopniki dovolili davke državi. Niso se dosti branili, ampak z veliko večino dovolili vse, kar je hotela.

Državnozborski odsek za po uimah — toči, povodnji — poškodovane je dobil nad 200 prošenj za podpore iz vseh krajev Avstrije. — Državni zbor je dovolil vladi, da ustreže tem prošnjam, 3 milijone, a če ji to ne bo dosti, naj zahteva jeseni zopet, in državni zbor bo dodal tej svoti novo.

Na počitnice je šel državni zbor. V sredo je imel zadnjo sejo, v kateri je sprejel, naj se zviša zaklad za melioracije. Potem je bilo zasedanje prekinjeno, a ni bilo odgodeno s cesarjevim pismom. Zato bodo poslanci med počitnicami vseeno dobivali vsak dan po 20 kron plače! Jeseni bo zopet prva seja menda 10. oktobra.

Volilna reforma na Ogrskem. Ogrska vlada pripravlja načrt zakona o volilni reformi, ki ga pa v jesenskem zasedanju še ne predloži državnemu zboru. Načrt izdeluje glavno v tej smeri, da po novem zakonu socialisti in narodnosti na Ogrskem ne pridejo do svojih mandatov, in reforma sloni na principu, da dobi volilno pravico vsak ogrski državljani, ki zna

pa zdi, da je razvpiti rod prodajalk v tržnicah izumrl; jaz vsaj sem jih spoznal kot dobrodušne matrone, ki uljudno odgovarjajo, ako jih uljudno nagovoriš.

Zadnje droške oddrdrajo od Barrata, zvon pri St. Eustache-ju začne nežno in jasno zvoniti in vabiti k maši. Tu je baje Pavel Verlaine po divje prebitih nočeh v molitvi obujal kes, a njegov prijatelj, berač na cerkvenih stopnicah, je prosil nebeškega blagoslova nanj, pobožnega darovalca, ki mu je vrgel denar v klobuk.

Dan se dela, prodajalci časnikov vrve z še vlažnimi jutranjimi listi po cestah, omnibusi in električni cars in parni vozovi začenjajo drdrati, Pariz se budi, in se dviga iz megle, ki puhti iz Sene, s tisoč zlatimi okni in lesketajočimi se stolpi.

B. V.

Greh se je maščeval.

(Povest iz življenja slovenskega ljudstva. Spisal I. V.)

(Dalje.)

Tako je mislil Dolnik ob Janezovem rojstvu. Dokler je rasel, je imel veselje z njim; včasih se mu je zdelo, da ga ima preveč rad in preveč kaže ljubezen svojemu sinu. In ko se se mu je zazdelo to, je prijel malega dečka trdo za roke in ga posadil na tla. Šel je iz hiše

dene od kričečih, spečih, smejočih se in nemo-obupnih ljudi. Večinoma so apaches, vsi temne eksistence s temnimi mislimi za nizkimi čeli in z drzno odločnostjo v bleščečih se očitno motrečih očeh. Pod prvim obokom sedita dva mestna stražarja s pištolama pred seboj na mizi. Potuhnjeni, predrzni, smrtno - blede in izžiti obrazi se vzdignejo začudeno in radovedno. — Smeh najpropadnejših pariških vlačug se reži pri mizah. V zadnjem hramu stoji nepretrogoma razsajajoči klavir, ki spremlja petje posameznikov ali celega zbora. Vsebine teh pesmi ne smem povedati, vendar sem slišal nekega tujega legijonarca, ki je pel neko zelo lepo in otožno pesem z veliko dostojnostjo. Hrušč je tukaj nepopisen. Mlada, komaj petnajstletna deklica ljubkega obraza in nedolžnih oči prečuje tu svoje noči, poje, se smeje in pije. Glava igralca na klavirju je kot nekakšna grozna prikazen, popolnoma je otrpla, blede, brez življenja, z velikimi, krožečimi očmi, in mislil bi, da je mrtev, da niso razbijale roke, in krožile oči. Povedali so mi, da je gluhi in slep. Caveau des Innocents je stara „knajpa“, ki jo pušča policijska toleranca že stoletja zločincem in tatovom in lenuhom za zabavo in kot neke vrste zavetje vso noč odprto. Stene so pokrite z imeni, pokazali so mi podpise slovitih zločincev.

čitat in pisati v svojem materinskem jeziku. Nov volilni red bo zopet privilegij za madžarsko pleme. Poročajo, da bo mogel biti izvoljen zastopnikom samo oni, ki zna madžarski. — Ta točka bi se nanašala zlasti na hrvatske poslance, in bi bila zopet veliko kršenje nagodbe.

Na Hrvatskem se še ni poleglo razburjenje proti Madjarom. Po vsej deželi se vrše velikanski narodni shodi, na katerih poslanci utemljujejo svoje stališče proti madžarski edinstveni državi. Značilen v tem oziru je bil nedeljski shod na Sušaku pri Reki, na katerem sta govorila poslanca Barčič in Supilo. Navzoči narod je nastopil zoper ogrskega ministra Košuta, ki stremi v prvi vrsti za tem, da utopi Hrvatsko v Madžarski državi. Barčič je povedal, da bodo hrvatski poslanci jeseni v ogrskem državnem zboru obstruirali nagodbo in ustavne garancije ter začeli neizprosni boj proti sedanji ogrski vladi za enako in splošno volilno pravico. Posl. Supilo je dejal, da bo hrvatski sabor tožil bana, ker je Rakodeczay, priznavajoč enotno ogrsko državo, kršil nagodbo. Hrvatje bodo v ogrskem državnem zboru obstruirali nagodbo in vse vojaške predloge, tako da bo cela monarhija v nevarni krizi. Ako bodo Madžari nadaljevali svoja nasilstva, bodo Hrvatje pretrgali z njimi vsako zvezo.

Slovanski Balkan. Med Srbijo in Bolgarsko vlada še vedno velika napetost. Turčija pa se oborožuje, kot da gre na vojsko. Bolgarski listi pišejo izzivalno o Srbiji, ker Bolgarija bi se menda rada spoprijela s Srbijo radi Macedonije, kjer so v zadnjem času srbske čete začele ovirati bolgarsko propagando. V Macedoniji se je vstaško gibanje zelo razširilo, in se umori vedno bolj množe. Turčija je nagromadila svojo vojsko na mejah Bolgarske in Macedonije.

Koreja je poluotok na zahodni strani Rmenega morja, nad Port Arturjem, in je imela doslej lastnega cesarja. Sedaj pa so ga Japonci prisilili, da je odstopil; Koreja bo priključena k Japonski.

Štajersko.

Celjska okolica.

Zadnjih pet let so se razmere v Celjski okolici za nas strahovito slabo obrnile, tako da danes pri sedanjem razvoju stvari ne moremo več govoriti o tem, kako bi Slovenci dobili mesto Celje v svojo last, temveč moramo misliti in delati samo na to, da ohranimo vsaj ono, kar imamo, da ne izgubimo občine Celjska okolica. In to se bo zgodilo z neizprosno gotovostjo; ostanimo takšni kot smo danes, in čez pet, morda že čez dve leti je slovenska kmetiška občina Celjska okolica izgubljena. In to popolnoma naravnim potom! Nemci so ustano-

in je bil sam s sabo nezadovoljen. — A ko je odrastel Janez in prišel od vojakov, se mu ni dopadel več. Videl je na njem mnogo tujega in površnega; a Dolnik je sovražil vse, kar je bilo tuje in površno. Opazoval je sina bolj natančno in našel na njem vsak dan nekaj, kar mu ni ugajalo. Zdelo se mu je, da vidi na njegovem obrazu neke čudne, neznane poteze, in spomnil se je pri tem na zgubana in suha lica nekaterih mož, ki so šli z negotovimi koraki mimo njega in govorili z jecavim, pijanim glasom samim sebi nerazumljive besede.

Zgrabilo ga je takrat z veliko močjo, kot pograbi jeza ponosnega moža, ko vidi, kako se pogrezuje njegov sin in dela sramoto svoji hiši in dobremu imenu. Čutil je, da nekaj ni prav, in navdala ga je slutnja, da pride nekaj velikega in groznega. In vnovič je stisnil pesti in zagrabil polglasno:

„Da je pijanec!“ —

Nekaj dni sem pa je zapazil na Janezu neko izpremembo in to ga je prijetno iznenadilo. Veselil se ga je kakor nekdanj in delal sam pri sebi lepe naklepe.

„Dam mu hišo kraj vasi,“ je mislil. „Prišel se bo dela in se bogato oženil. In ko se oženi, pridejo skrbi, in lahko bo potem opustil tista pota...“

vili tekom nekoliko let v celjski okolici več velikih industrijskih podjetij, dasi imamo že tu državno cinkarno, kjer so nastavljeni večinoma ali sami nemški uradniki, ki delajo za nemško propagando in pritiskajo na slovenske delavce v nemškem smislu. Poleg državne cinkarne imamo v Gaberjih še kemično tovarno Hrastniške industrijske družbe, ki je ravnotako v službi germanizacije. Tekom zadnjih let je tovarnar Vesten jako razširil svojo emajl. tovarno za železno posodo in je poklical mnogo nemških delavcev iz Zgornje Štajerske in od drugod; vsi delovodje in delavski nadzorniki so Nemci; slovenske delavce sploh plačuje slabše od nemških in jih šikanira tako dolgo, da postanejo nemčurji, ali jih pa izžene iz tovarne. Nadalje je še v Gaberjih nemški celjski mestni mlin, ki na vse kriplje podpira nemštvo in kvari in ščuje slovensko ljudstvo. Dalje je v Zgornji Hudinji — občina celjska okolica — velika nemška opekarna, na drugi strani, a tudi v okolici, v Sovodnji, je novo ustanovljena nemška Rothova tovarna za izdelovanje kamenite opeke. A razen teh velikih industrijskih podjetij je še več malih, ki tudi povsod skrbijo za nemštvo; so tu nemški kramarji, obrtniki, gostilničarji, in jeseni se odpre nemška ljudska šola v Gaberjih, za katero je kot znano, dovolil „Schulverein“ 100.000 kron, in za katero so celjski Slovenci prodali potreben svet! In tako smo na tem, da pade zopet slovenska občina v nemško posest! Mesto da osvojimo mesto Celje, izgubimo še okolico. S slovenskim šolskim vrtecem nam je malo, premalo pomagano, samo šolski vrtec ne more odtehtati nemške petrazrednice, ki bo stala sredi Gaberij, še poleg „Kindergarten“, ne more se niti oddaleč primerjati! In pet, šest nemških industrijskih podjetij, ki so vsa v službi nemške propagande! Slovenci, stojmo na straži, po smrti je pokora prepoznana in zastoj! Narodni stražnik.

Občine za narod. Železno doslednost v boju za slovenski jezik kaže vrla narodna občina Kokarje pri Mozirju. V tem boju je pokazala toliko žilavost in neprestrašenost, da je premagala največje napore, ki so jo ovirali v slovenskem uradovanju. Občina Kokarje je pod pokojnim županom Jernejem Šestirjem dosegla mnogo jako lepih uspehov za pravice slovenskega jezika. Vsi državni uradi izvzemši namestnijo v Gradcu, ji določijo slovenske dopise. — Stavimo to občino vsem drugim narodnim občinam v vzgled in opozarjamo, ako bi vse tako krasno delale za čast našega jezika, bi bili že lahko dosegli mnogo. Sicer pa je narodna dolžnost vseh slovenskih občin, da se vselej in povsod ravna po vzgledu kokarske občine, da jo podpirajo v njenem stremljenju, ker drugače je njen boj brez upa zmage, ako

Dolnik je še vedno hodil po dvorišču. Bil je nocoj zadovoljen in dobre volje kakor že dolgo ne. Mrak se je bil že začel delati, rdečica je izginila s snežnikov, in južni veter je zavel močnejše. V zvoniku je zazvonilo avemarijo in na nebu je zasvetila večernica.

Dolnik je stopil v sobo, kjer ga je čakala že večerja in pri mizi posli. Jel je moliti naprej in jedel potem molče, ker ni bil navajen veliko in nepotrebno govoriti.

Po večerji se je napotil Janez skozi vas, da bi obiskal Gornikovega Orena; a tega ni bilo doma. Šel je naprej mimo gostilne in slišal tam veselo govorjenje. Obstal je in poslušal. — Zdelo se mu je, da čuje tudi Orena glas, in zato je stopil noter.

Okrog velike mize je sedelo več fantov, a Orena ni bilo tam. Smejali so se in poslušali fanta, ki je sedel v sredi med njimi in razkladal neko učeno stvar. Njegov obraz je bil droben in podolgovat; imel je rujavkaste brke in žive oči — bil je Racek.

Ko je vstopil Janez, so se obrnili vsi v njega in ga jeli pozdravljati z glasnimi vzkliki.

„Mislili smo že, da si postal pušavnik,“ je rekel Dostalov Peter in premaknil stol. „Videl te nisem že pol leta ob kozarcu.“

ostale občine ostanejo narodno zaspane, brezbrizne in zanikrne. Na delo za čast slovenskega jezika in za naše pravice po vzgledu zavedne občine Kokarje!

Zavedna občina. Občinski odbor tržke občine Rečica ob Savinji je sklenil, da se imajo odslej vsi uradni dopisi kolekovati z narodnim kolkom na korist družbe sv. Cirila in Metoda. — V gornjegrajskem okraju je že večina občin uvedla narodno kolkovanje.

Okrajni zastop v Ptuj. Dosedanjemu okrajnemu zastopu je potekel njegov čas, in razpisane bi morale biti že nove volitve, a načelnik ptujski župan Ornig tega noče storiti, ker se silno boji za svoj stolec. Dasiravno še močno šepav, lazi ob palicah povsod okoli, dela Slovence sladke obljube in govori — čujte! — Ornig, ki živi in dela le za Nemce, in ki hajla sicer pri vsaki drugi, tretji besedi — ta Ornig govori sedaj le slovenski! A nič mu ne bo pomagalo sladkanje! Vsi dobro vemo, da je veliko storil, a edino le na to, uničiti Slovence, katere sovraži kakor noben pristen Nemec ne tako. On hoče v Ptuj postaviti mogočno nemško trdnjavo, ki bi naj vzela našemu ljudstvu materni jezik in ga storila hlapca nemški gospodi. Iz tega namena je Ornig postavil nemško meščansko in gospodinjstvo šolo, v kateri se učijo na pr. francoski, laški in angleški jezik, a slovenščina je popolnoma izbačena iz šole, dasiravno jo obiskuje veliko, veliko Slovence. Iz tega namena je Ornig postavil nemški Studentenheim, ki bi naj vzgojil strastne bismarkovce, kateri smrtno sovražijo Slovence in jih morejo pozneje kot uradniki itd. potisniti iz vseh javnih služb. — Mimogrede omenimo, da oba imenovana zavoda, zlasti pa še višja gimnazija, ki životari edino le vsled Studentenheima, — hirata ravno vsled neznosnih razmer v Ptuj. — Ptujski in okoliški Slovenci na noge! Sedanja okrajni zastop z Ornigom na čelu ni nikdar bil prijatelj slovenskemu kmetu, pač pa je vse storil, da ponemči naše ljudstvo in da bi nemška gospoda dobila slovensko zemljo v roke. Ako store vsi zavedni Slovenci svojo dolžnost, bo Ornigu in njegovim ljudem odklenkalo za zmiraj! Orniga ne bomo več volili!

V Trbovljah se bo bil letos pri občinskih volitvah hud boj za občino. Nemci se pripravljajo, da bi izkoristili medsebojne razprtije v slovenskih vrstah in naskočili z vsemi silami to največjo slovensko občino na Sp. Štajerskem. Gre se za II. in III. razred; prvi je itak zavoljo rudnikov in tovarn nemška last. Slovenci, nastopite složni boj zoper nemško grabežljivost, ki sega po naši zemlji! Brat z bratom proti tujemu vragu!

Ponemčevanje uradov. V zadnjem času so na ptujski pošti odstranili vse slovenske uradnike, katere so prestavili v popolnoma nemške kraje ter jih nadomestili z nemškimi,

„E, kaj, ko ni časa,“ je odgovoril Janez in sedel kraj njega.

„Saj pravim — to so šeme!“ je nadaljeval Racek svoj govor. „Začnejo tožbo, kar tjavendan, potem pa gredo in vtaknejo v vsako stvar svoj nos, a vendar ne najdejo ničesar, kar bi jih potegnili iz jame. Brskajo kakor kure po smetišču, da bi našli tisto, pa ne vidijo, da leži ravno pred njimi — slepci, slepci! — Ti, Peter, tvoj oče je šema, da je brskal kakor kura, pa ni našel ničesar!“

„Kaj?“ je vzkliknil Dostalov Peter in se je obrnil k Racku. „Mar misliš, da je naš oče zato šema, ker so ga obsodili in spoznali, da nima prav?“

„Šema, šema,“ je odgovarjal Racek, „in tudi ti si šema, Peter! Zakaj je poklical vaš oče zemljemerca? Zato, ker je bil neumen. Naredil naj bi bil črez tisti kos vrta, ki si ga lasti Gregec, lepo počasi plot in gledal, da bi ne bil česa poškodoval, kar je sosedovega. In tedaj bi bil poklical Gregec gotovo zemljemerca in sam začel tožbo. In vaš oče bi se izgovarjal in se skliceval na stare mape — češ, da ni vedel ničesar o novih. In če bi bil izgubil tožbo, bi ne bil kaznovan tako strogo, kot je bil. Saj pravim — vsi ste šeme in slepci!“

ki našega jezika ne samo ne razumejo, ampak ga tudi naravnost zaničujejo. Poslanci, pozor!

Volitve v okrajni zastop gornjeradgonski. Zadnjikrat je zmagala nemškutarija po izdajstvu! Da si tega madeža okraj sedaj ne bo nakopal, na to pazimo vsi! Istovetno z izdajstvom bi bilo, ako bi sedaj kdo uganjal strankarsko politiko; čas je tako kritičen, da morajo pasti vsi osebni oziri. Tu se ne gre za osebe, ampak za narod. Torej slovenski volilci, ramo ob rami zoper skupnega sovražnika sedanjega nemčurskega načelnika Bračka in njegovo kliko, zoper tisti dosedanji zastop, ki se je osmelil, tisoč kron dati Gornjemu in Srednjemu nemškemu Štajerju za železnice, od ktere ima naš okraj figove koristi. Nemškutarska stranka mora pasti, in bo padla, ako bo volila sloga.

Železnica Kamnik-Polzela. Poslanec dr. Korošec in dr. Krek sta vložila v državnem zboru predlog, ki vlado pozivlje, naj čimprej predloži državnemu zboru predlogo za zgradbo železnice Kamnik-Polzela. V predlogu povdarjata veliko važnost te železnice za Kamnik in Savinjsko dolino, pa tudi njen splošni državni pomen. Opozarjata, da je z velikimi žrtvami ljudstva že trasirana, da so njeno potrebo že večkrat povdarjali, in da so vse predpriprave končane. Predlog je bil oddan železniškemu odseku. Vojna uprava je menda tudi zelo vneta za to progno.

Koroško.

Jezikovna meja na Koroškem.

V staroslavnem Korotanu, nekdanji samoslovenski vojvodini, ki je bil matica slovenskih dežel, so danes razmere naravnost obupne. Slovenci danes ne štejem niti tretjine vsega prebivalstva, in ne samo na jezikovni meji se pomemčuje slovenski živelj, temveč istotako v sredini slovenskega dela Koroške, a ponekod je nemški pritisk v sredini še večji, zlasti v celovškem okrajnem glavarstvu, in v bližini nemčurskih mest in trgov. Zato nam ni samo čuvati narodne meje, temveč moramo skrbeti ravno tako, da se nam ne odtuji slovensko središče.

Prava jezikovna meja med Slovenci in Nemci pa se zadnjih petdeset let ni povsod enako spreminjala, temveč je šlo ponekod pomemčevanje hitreje naprej kot drugod. L. 1849. je navedel Nemec Bernhardt v svoji knjigi „Sprachkarte Deutschlands“ te-le-jezikovne meje:

„Črta se prične pri Ovčji vasi, gre na Naborjet, med Modrinjo vasjo in Šmohorom čez Zilo in po grebenu Dobračevega gorovja proti Beljaku. Vzhodno od Beljaka gre na Suho, Dole, Blatograd (Mossburg), Nusberg pri Malem Št. Vidu, Št. Donat, Št. Boštijan, Šent Gregor,

In Racek je pričel pripovedovati dolgo zgodbo, kako je rešil v tožbi brata, ki je bil že obupal. Stopil je možko pred sodnika in govoril tako dolgo in tehtno, da je prepričal popolnoma sodnika, ki je sedaj šele spoznal vso stvar docela. In posledica je bila, da je pogorel Rackov sosed, ki je bil tožbo že skoro dobil. Ej, bil je navihan in premeten ta Racek, kakor lisica, in se zmuznil skozi vsako zadrego, in nihče mu ni mogel priti do konca. Govoril je naglo in živo in bil šaljivec prve vrste.

Janez ga je imel rad in ga zato poslušal zvesto. Sedel je kraj njega in pil; čakal je, da pride Oren, ker se je hotel pogovoriti z njim nekaj važnega, a čakal je zaman. Racek je bil že končal in odšel. Za njim so se jeli razgubljati ostali fantje — in naposled so sedeli pri mizi samo Dostalov, Logarjev in Janez.

Dostalov Peter je odprl miznico in potegnul iz nje tiste zamazane karte, ki jih je poznal Janez tako dobro. Peter je pomežiknil z levim očesom, in Janez je zardel.

„Glej, že dolgo nisva igrala skupaj,“ je govoril Peter in mešal karte. „Včasih si me ociganil za lepe borčke.“

„Mene pa še za več,“ se je zasmejal Logarjev Grega.

Janez se je obrnil vstran in rekel odločno: „Jaz ne igram!“

Kovače, Galovico (Volveco) Gönitz, Led in Labud. Vmes med Slovenci pa našteva več nemških oaz, tako n. pr. na Vratih, Podkloštrom, na Bistrici, za Vrbskim jezerom, okolu Celovca proti Holenburgu, Velikoveu, v Grebinju, Dobrlivasi in Spodnjem Dravogradu.

Tu torej še ne vidimo nič o Nemcih, oziroma nemčurjih v Trbižu, v Rožeku, Vrbi, Borovljah, Železni Kapli. Slovence pa vidimo za Dholico pri Blatogradu, v Čanjčah, Gospisveti, v Mostiču, do Št. Boštijana pri Ostrovici in do Galovice na Svinjski planini.

Poglejmo pa, kje je danes jezikovna meja. Skrčila se nam je v škodo in nečast. Pa tudi na naši zemlji so Nemci gosto potrošeni. Vlada in Nemci jih nam na grozen in usodepoln način povsod vsiljujejo. Skoro nimamo več večje vasi, kjer bi ne bile že kope pristnih in nepristnih Nemcev.

Od Pontablja, ki je nemški, ob prestopu v Italijo (zadnja vas je Lipalja vas), gre slovenska meja preko Zilskih planin mimo Modrinje vasi (Möderndorf) trdo pod Šmohorjem (občina Brdo, kjer prebiva poslanec Grafenauer), mimo Bele na Gradlico v zahodnem Dobračevem podaljšku (občina Goriče) ter potem po vrhovih do zadnjega vzhodnega podaljška Dobračevega, kjer ga pri Mlinarjih preseka Zila. Ob levem bregu Zile ležeče vasi Zg. in Spodnje Zabuče, Medgorje in Podvetrovim so popolnoma slovenske, dasiravno so bile l. 1870. uradnostatiistično popolnoma nemške, l. 1880. skoraj popolnoma slovenske in l. 1900 zopet popolnoma nemške. Od Mlinarij je Zila meja do izliva v Dravo. Dalje gre meja preko Drave pri Suhi (Zauchen) ter potem ob meji vernberške občine na greben Osojskih Tur južno od Osojskega jezera ter po njih grebenu nad Dholico, kjer se kmalu za vasjo Št. Jernej obrne proti jugovzhodu, puščajoč že leta 1880 popolnoma nemški Blatograd ob levi, do Brega v občini Krivavrb ob Vrbskem jezeru, kjer se je število Slovencev vsled nemškega pritiska znatno zmanjšalo. V celovški okolici je na severu od Celovca jako malo Slovencev, a ravnotako je že bilo pred 20. leti; uradna statistika izkazuje Slovence samo še na Goričici in v Št. Jurju nad Celovcem. Odtod naprej je meja Gosposvetska gora tja gori do Otmanj, odtod do Št. Lipša in Št. Janža na Mostiču, na Visoko Bistrico v svinskem okraju, odtod do Kneže nad Djekšami, Gorenče, Grebinj, odtam na Labud in odtam na Št. Lovrenc nad Kimbergom do štajerske meje.

Ta meja je vsaj zadnjih 20 let skoraj ista, in število Slovencev ni mnogo padlo razen v celovški okolici. Najbolj občutljiva je izguba naše zemlje v zadnjem petdesetletju: Obali Vrbskega jezera — (ponemčevalni proces še ni docela dovršen, a nezadržljiv), Blatograd, Čanjče, Gospasveta in kraji pri Šmihelu, Št. Donatu in

„Haha, ti ne igraš?“ se je začudil Peter. „Mar so ti prepovedali mamica? Sinček moj, nikar ne igraj! Rajši sedi pri meni in bodi priden!“ — Ti pa si sedel doma kakor otrok, ki se drži za materin predpasnik, ker se boji, da bi ga ne vzel parkelj.“

Peter se je smejal in dregnil Grego. Začela sta igrati sama in se delala, kot bi ne bilo Janeza zraven. In Janez ju je gledal in sedel mirno na svojem stolu. Čutil je v svojem srečnem glas, ki mu je govoril mehko in vabljivo: „Janez, pojdi domov! Ne išči izkušnjave, temveč pobegni in se skrij!... Mar si se zato toliko časa zdržal, da boš padel vnovič še globlje? Prisegel si takrat in si prijel mrzlo roko mrtve sestre... Janez, vstani in pojdi!“

Janez se je zdrznil in nagnil kozarec. — Zdelo se mu je, da vidi pred sabo mrtvo sestro. Mesečni svit pada na blede lica, ustnice se smehljajo, a oči ga gledajo proseče: Janez, vstani in pojdi! Ti si slaboten, a izkušnja velika!

Obrnil se je vstran, kot bi hotel pregnati to sliko. A še vedno mu je stal pred očmi tisti obraz in ga gledal proseče. Izpil je nov kozarec, in tedaj mu je jel govoriti drug glas: Janez, ti si neumen! Kaj zato, če si prisegel takrat! Prisega je bila hipna in nepremišljena in zato nima nobene veljave... In če igraš

Mostiču. Iztisniti nas hočejo iz Celovca in okolice, pozneje iz Borovelj in Velikoveca. A Železna Kapla, Črna, Prevalje, Pliberk, Dobrla vas, Rožek, še ne bodo tako hitro nemški kraji. Meje v Zilski dolini pa so iste kot pred sto in več leti.

Abiturijenti kranjske gimnazije so ustanovili v nedeljo 21. t. m. v Šmarjeti v Rožu ljudsko knjižnico. Ob tej priliki je priredilo koroško akademično društvo „Gorotan“ ljudsko veselico. — Vrlo! Izobrazbe in pouka med ljudstvo, potem se bo spreobrnilo tudi naše politično življenje.

Na celovški gimnaziji je bilo minolo leto 490 dijakov, med temi 89 Slovencev. Maturantov je bilo 46, med njimi 7 Slovencev.

Predor skozi Ture je bil 21. t. m. ob 4. uri 50 minut zjutraj dogotovljen. Začenja se pri postaji Böckstein, konča pa pri Mallnitzu. Vožnja skozi predor bo trajala 20 minut. Predor so začeli pri Böcksteinu delati 6. julija l. 1901, pri Mallnitzu pa 27. septembra istega leta. Tako sta zdaj skozi Ture združeni Koroška in Solnograška. S tem je skrajšana pot med Beljakom in Solnogradom za 185 kilometrov in obenem odstranjena zadnja ovira za novo alpsko železnico Dunaj-Trst. Delo je vodilo gradbeno podjetje Redlich in Berger; delavcev je bilo zadnji čas 3000. Velike ovire je delala voda.

Primorsko.

Trst in Istra. (Kratko poročilo o narodnem položaju.) Nemci so brutalni in nasilni, Lahi pa zviti in brezobzirni. Boj proti njim je drug, kakor boj proti Nemcem. V Trstu izgublamo na terenu, naše slovensko prebivalstvo pritiskajo Lahi na deželo; v Istri pridobivamo na terenu in prebivalstvu. — V Trstu imamo družbino petrazredno deško ljudsko šolo in petrazredno dekliško ljudsko šolo in sicer pri sv. Jakobu. V Rojanu in Greti pri Trstu sta družbina otroška vrtea; privatne otroške vrtee pri sv. Ivanu in v Skednju pri Trstu podpira družba. Naša zahteva je, da pridejo ljudske šole v javno upravo. Potem nam je mogoče misliti na več vsaj enorazrednic v tržaški okolici; iz Marija Magdalene morajo danes otroci hoditi v šolo v Škedenj; Rocol je brez šole, v Škorklji-Koloniji treba šole. Kjer so samo otroški vrteci, tam morajo seveda potem vsi v laške šole, in otroški vrtec je bil brez pomena. V Kopru treba na vsak način najti za tamošnjo vadnico na slovenskem učiteljišču zadostnega nadomestila, če se učiteljišče premesti v Gorico; tu treba pritiskati na vlado. — V piranskem okraju je le ena šola in sicer v Korte. Ker so Italijani slabi poljedelci, napredujemo v tem okraju. V Miljah vladajo socijalni demokrati, ki se brigajo le za

samo eno partijo, to ni nič hudega in zaradi tega še nisi prelomil prisege. Bodi pameten!...

Janez se je vznemiril in se premaknil na stolu. Izpraznil je kozarec za kozarcem in se zagledal v karte. „Domov pojdem,“ je pomislil in vstal.

„Za Boga, Janez, povej mi, kako naj igram,“ se je oglašil v tistem trenutku Peter in se sklonil k Janezu. In Janez je sedel nazaj in pomagal tovarišu. Pri tem ni mislil ničesar — bilo je kakor nekdaj; zamaknil se je bil v karte in drugega ni mogel misliti, kakor na podobe, ki so ga gledale mrtvo s kart. Šele pri koncu se je zavedel, in roke so mu omahnile.

„Igral si in prelomil prisego,“ se je prestrašil in zaprl za trenotek oči. Mislil je, da bo zagledal pred sabo zopet mrtvo sestro; toda ničesar ni bilo. Sama tema — in nič se ni ganilo v tisti temi... Oddahnil se je, in bilo mu je, kakor bi bilo padlo nekaj raz njegovega srca in izginilo bogvekam. Čutil je, da so se mu pričele misli kaliti in ničesar določnega ni mogel skleniti — čutil je, da je pijan.

„Za Boga, kaj meni zdaj mar ves svet! Igral sem in prelomil prisego... Nesreča me preganja, pa naj stopim, kamor hočem...“

Naslonil se je nazaj in strmел brezizrazno v kot. Zraven njega sta igrala tovariša in kli-

mesto, ne pa za okolico; tukaj treba vzbuditi narodni čut! V Istri pritiska „Lega nazionale“ največ na hrvaški del. — Najslabši smo v Trstu. „Lega nazionale“ dela z vnebo in brezobzirnostjo, samo Trst dá za njo več, kot znašajo celotni letni dohodki naše družbe. Za „Legin“ vsakoletni ples pošiljajo vsem tržaškim trgovcem vstopnice — tudi slovenskim — kedor jih vrne, je bojkotiran.

Velik načrt za Istro. Izdelal se je velik načrt, kako odpomoči pomanjkanju vode in suši v celi Istri. Načrt je izdelal inženier Karol Schwarz na Dunaju, financirala pa bo načrt angleška delniška družba s pomočjo vlade, istrskega dež. zbora in občin.

Goriška kmetska stranka, ki jo je ustanovil dr. Franko v Gorici, je imela v nedeljo prvi javen shod v Kojsem, v goriški okolici. Stranka ustanovi svoje glasilo.

Kranjsko.

Vitez Kaltenegger & Comp.

Kranjske šolske razmere so obupne. To priznava vsa javnost in teh razmer ne občuti le kranjsko srednješolsko učno osebje, ampak ravnotako, če ne še bolj tudi kranjsko ljudsko šolsko učiteljstvo kot težek jarem. Ne le, da so plače ljudskih učiteljev sramotne ter da še daleč ne dosegajo mezde izučenih delavcev, ki zahtevajo in tudi dobivajo dnevne plače 3-50 do 4 krone, dočim dobiva začasni učitelj ali učiteljica 2-20 K, stalni učitelj ali učiteljica pa še le v drugem letu stalnega nameščenja 2-93 kron na dan. Na šolstvu in učiteljstvu leži poleg tega še neznosna mera šikan in omalovaževanja vsled vladajočega ostudnega birokratskega sistema. Ta sistem je star že nekaj let in izvira iz dobe barona Heina in izza časa neomejene moči liberalne stranke. Ne trdimo, da ga je liberalna stranka naravnost zakrivila, posredno ga je pa podpirala, četudi nevede in nehote. Liberalna stranka se ni brigala dovolj za deželno vlado ter je dostikrat celo zagovarjala in ščitila zagrizenega in tiranskega birokrata Heina. Liberalna stranka ni storila drugega, kot da je pobijala klerikalizem in s klerikalizmom tudi demokratično misel, ki je našla v tedanji kat. narodni stranki zavetje. Demokracija pa je edino sredstvo proti birokraciji.

Hein si je vzgojil in protežiral celo vrsto birokratskih elementov tudi v ljudskošolski upravi. Na videz se je Hein celo zavzel za povišanje učiteljskih plač, zato da je učiteljstvu zaprl v javnosti sapo. Na tihem pa je skoval najhujše verige ljudskemu šolstvu. Učiteljska glasila so smela zabavljati proti klerikalizmu, za svoj pravi interesni krog pa so izgubila

cala na glas. Pogledovala sta se naskrivnem in si pomežikovala.

„Dajta še meni karte!“ se je oglašil Janez hipoma. Njegov obraz je bil rdeč in roka se mu je tresla vidno. Zgrabil je podane karte in gledal temno vanje. Bilo mu je, kot bi bil stolpil na uglajeno stezo, po kateri je hodil nekdanj in ki mu je bila dobro znana; pri tem spopnanju mu je bilo za nekaj trenutkov prijetno in zdelo se mu je, da gre naprej in ne čuti nikakega kesanja. —

IV.

Janez se je prebudil iz trdnega spanja. Skozi okno podstrešne izbice so padali jasni dnevni žarki in osvetljevali blede obraz mlade fanta. Bilo je že pozno jutro, in zagorski zvonovi so peli tam v rujavem zvoniku in njihov čisti glas je napolnil tiho dolino.

Janez si je pomel oči in se zagledal potem v strop. Bolela ga je glava in pri sreču mu je bilo nekako čudno tesno. Neredno so se mu podile misli po težki glavi, in trudil se je, da bi se mogel domisliti vsega, kar se je dogodilo sinoči. Toda bilo je vse kakor v meglo zavito; drugega si ni mogel spomniti, kakor da je prelomil prisego in posegel po kartah. Zapravil je denar — moralo ga je biti veliko, ker je vedno izgubljal in stavil visoko; moralo ga je biti veliko, ker ni mogel plačati dolga in je ob-

mnogo smisla, namreč za avtonomijo šolstva in učiteljstva. V tem tiči vse zlo.

Pod vlado Schwarzevo, ki je pravzaprav bil poslan le v namenu, da doseže redno delovanje dež. zbora, je dosegla ta Heinova zalega svoj višek. Schwarz je germanizator in, ker gre germanizacija z birokratizmom vedno roko v roki, odobruje korupcijo. Nositelj te nadute in nepošteno birokratske smeri v šolstvu je slaboznani vitez Kaltenegger, vladni šolski poročevalec. Kaltenegger pašuje v šolskem referatu kakor se mu zljubi. — Kako neustrašen mož je dež. šolski nadzornik Levec, se je pokazalo v Profitovi aferi. Kaltenegger suče Leveca, kakor se mu zdi, priznati pa je treba, da tiči v Levecu že tako ali tako dobršen kos streberja in samooblastnika in pa precej komoditete. Tak nadzornik je bil dobrodošel birokratskemu sistemu, zlasti še ker je dosedaj veljal za Slovenca.

Kaltenegger je osebno nadut nemški nacijonalec ter pajdaš pangermanskih agitatorjev. Samovlasten značaj, prepotentna osebnost, nedosegljiva domišljavost, zabitost in hribovska sirovost se združuje v njem. Vse te lepe lastnosti izvaja v popolni meri tudi v svojem delokrogu. Nevredno protežiranje na vse strani in vzgajanje štreberstva in petolizstva mu je namen.

Dež. šolski svet je napram njemu čisto brez pomena! In kakšni ljudje sede poleg tega v ti korporaciji, ki je vredna kranjskega dež. odbora! Že sestava dež. šol. sveta sama brez ozira na osebnosti jamči, da doseže vladni referent v njem kar hoče. — Kaltenegger oddaja službe sam, v naprej že določi, kdo dobi to ali ono mesto. Slučajev je znanih na desetine. Dobro leto dni je tega, ko je nekdo, ki se daleč ni mogel primerjati po kvalifikaciji s kompetenti, ker naravnost ni imel akademičnih študij, dobil dobro mesto. Govorilo se je, da je dotičnik prinašal referentu postrvi ali rake; ljudje, ki so osebno z referentom znani ter so mu ugajali, ker so mu osebno tlačanili in izkazovali hlapčevska opravila, spravljal je na najboljše mesta. Pedagoškim principom pljuje v obraz.

Za avtonomijo šolstva se meni slaboglasni Kaltenegger toliko kot za lanski sneg. Mnenje okrajnih in krajnih šolskih svetov meče principijelno v koš. Šolski sveti stavijo predloge in če ti niso prirojeni natanko po volji Kalteneggerjevi, pošlje jih naravnost nazaj ter zahteva njemu povoljnih predlogov. Če jih ne dobi, napravi po svoje ter udari v obraz vsem avton. zastopom. Dostikrat se mu niti ne ljubi nazaj pošiljati, nego preko vseh predlogov uveljavi svojo samovoljo.

Specijaliteta Kalteneggerjeva je tudi — seveda v prid šolstva! — da zavlačuje razpise

ljubil, da plača danes vse. In naposled se je moralo dogoditi nekaj čudnega; kajti še danes mu zveni nekaj po ušesih, kot bi se bili prepirali in grabili za stole.

Janez se je prizadeval zama, da bi se domislil vsega. Zakaj so se prepirali in grabili za stole? Morda je začel on sam; kajti dozdevalo se mu je, kot bi ga bil nekdo prijel trdo okrog pasa in postavil na cesto. Zveneli so mu po ušesih glasni vzkliki, in porogljiv krohot se je oglašil tuintam...

Janezu je bilo čudno pri sreču in razjarjen je bil sam nad seboj. Srečo je strmel v strop in tiščal desnico na čelo, kjer mu je šumelo vse in ga bolelo. Neprijetna mu je bila ta svetloba, ki se je širila krog njega, in zaželel si je tihe in samotne noči. Šel bi naprej; vsedel bi se na sivo skalo in se razjokal sam nad sabo, razjokal se v veliki jezi in obsodil samega sebe. Potem bi se vrnil in živel življenje.

„Preganja me nesreča,“ je vzdihnil in pogledal skozi okence. „Zavržen človek sem in ne morem več vstati. Prelomil sem dano besedo in zdaj sem grešnik, kakršen sem bil prej... Dolga je pot, in ne morem več naprej — ne morem.“

Potegnil je z roko preko čela in se obrnil v drugo stran. Prihajale so k njemu misli, bile so mračne in težke in so ga zapuščale zopet ter se vračale nazaj... Napravil je dolg in

in oddaje služb. Zanikerno poslovanje je njegova močna stran. Zgodilo se je, da vloženih prošelj po več nego pol leta niti v sejo spravili ni ter da je skušal že oddana mesta zopet razpisati.

Vladni referent razvija svoje delovanje med okraj. šolskimi nadzorniki na svoj način, da tako tlači po njih učiteljstvo in korumpira šolstvo. Tudi tu ima svoj sistem. Ne trdimo, da je pokvaril že vse okraj. nadzornike, toda če jih še ni, je to le zasluga zadnjih, ker so nekateri imeli še nekaj poštenosti v sebi. A kdor mu leze v čreva, in naj še tako zanikerno vrši svoje delo, je vendar pri njem v največji milosti. Kaltenegger si skuša napraviti med nadzorniki eskadron svojih huzarjev, ki bi bil njemu podobni na las. Še tako slab in brezvesten nadzornik, pa bo našel v njem svojega zaščitnika, ako je kreatura, ki spada v njegov sistem. Pripovedujejo o nadzorniku, ki je napisal referat o inspekciji, pa vendar dotične šole ni videl od znotraj. V neki šoli je bilo stranišče v takem stanu, da vrat ni bilo mogoče odpreti, pa ne zaradi vrat samih, nego zaradi nesnage.

Znano je še, kako je ravnal in še ravna z ljubljanskim učiteljstvom znani nadzornik, ki ni niti kvalifikovan za svojo službo, ker naj nadzoruje učiteljstvo z usposobljenostjo za meščanske šole, dasi ima sam komaj kvalifikacijo za ljudske šole in je opetovano zagrešil najhujše nesramnosti. Nadzoroval je pouk pri zaprtih vratih, prisluškovaje za durmi, trgal otrokom na cesti zvezke iz rok in starejšim kolegom, ki jim ne sega po zmožnosti in poštenju niti do gležnjev, napravljaj šikano na šikano v svoji omejenosti. Očitati so mu vse te umazanosti javno v „Učit. Tovarišu“ ter ga pozivljali, naj toži. Ali ni tožil. In on je tip Kalteneggerjeve ere, največji Kalteneggerjev protež. Kaltenegger hoče, da bi postali vsi nadzorovalni organi taki ter ga drži kvišku kljub vsemu. Tako hoče korumpirati šolstvo in učiteljstvo do kosti, iz nadzornikov napraviti kreature, s tem pa oškodovati šolstvo in zatreti njega procvit. Učiteljstvo samo pri svoji mizeriji se gotovo ne bo moglo upirati takim krivim oblastnikom; udajati se bo moralo, ker družega ni mogoče.

Obe slovenski politični stranki napredna in slov. ljud. stranka, naj storita svojo dolžnost ter prekucneta ta koš sramote, kajti v interesu obeh strank je to, še bolj pa v interesu naroda in ljudske prosvete. — Slov. časopisje in vsi posamezniki pa naj zasledujejo vsak korak in pojav tega sistema, da se odkrije in pribije vsak sramotni čin in tako ustvari obtožnica, ki bo izzvala preki sod, da izčisti ozračje.

vrniti ga bo moral. Toda kje bo vzel denar? Oče mu ga ne da; stisnil bo pesti in mu pokazal čez prag. Mati ga nima, četudi bi mu ga rada dala, in drugje ga ne dobi nikjer. A plačati bo moral dolg krčmarju, ki mu je posodil sinoči denar, pa naj se obrne, kamor se hoče.

Janez je mislil, dasi je bil truden, in ni čutil, kako je bežal mimo njega čas. — Krog njega je postalo vse tiho; le tupatam so se oglašili spodaj v veži koraki matere, ki je hodila iz kuhinje v čumnato. Naenkrat pa je zaslišal osoren, trd glas tam spodaj in spoznal je očeta.

„Kaj potepuha še ni doli? Čas je, da bi napojil živino... Mar misli, da bo spal do večera!“

Janeza je dirnil ta glas neprijetno. Skočil je s postelje, oblekel se naglo in odhitel doli. Pazil je, da ni prišel pred očetovo obličje, ker je čutil, da bi bral oče z njegovega obraza ves sinočni dogodek. Tisti pogled, s katerim ga je motril oče vsako nedeljo in pondeljek zjutraj, mu je bil mučen, in rajši bi bil bogvekdje, kakor pa pred temi vprašujočimi in motrečimi očmi. Stresel se je vsekdar in je bil prepričan, da sluti oče nekaj in morebiti že ve napol vse. Pazil je, da mu je prišel redkokrat pred oči, in se mu je izmuznil previdno in — potuhnjeno — —

(Dalje prihodnjič.)

Za slovensko vseučilišče v Ljubljani. Poslanec Ivan Hribar je vložil dne 22. t. m. v državnem zboru predlog, naj se ustanovi slovensko vseučilišče v Ljubljani. Predlog so podpisali vsi slovanski poslanci razen Poljakov. — V „Slovenca“ pa najdemo, da so kranjski klerikaleci vložili dan prej kot Hribar enak predlog v državni zbornici in kuje seveda iz tega kapital za svojo stranko. Tu se vidi zopet, da klerikaleci hočejo vsako, tudi najvažnejše narodno podjetje izrabiti samo za svoje strankarske namene, in da jim ni nič za to, ako s svojimi spletkami pokvarijo vse, kar bi utegnili doseči. Sedaj se hvalisajo, da so prehiteli liberalce, in vlada mora vsekakor videti, kakšno otročarijo uganjamo s svojo zahtevo po univerzi. In kako naj potem dovoli najvišje učilišče takim neresnim ljudem! — Slovenske državne poslance opozarjamo, ako so pozabili, da jih je poslal narod v važnem času v parlament, da je več kot polovica našega naroda v nevarnosti za narodni obstoj! Zahteve po univerzi nismo stavili zato, da bi jo ponižali v strankarske namene! Ako niste prepričani o njeni potrebi, ali ako veste vnaprej, da je ves naš tozadeven trud zaman, skrbite za to, da vzgojimo narod tako visoko, da ne bo mogel dvomiti več nikdo o naši enakovrednosti in doraslosti za univerzo. Pričakujemo, da v kratkem osvetle slovenski poslanci naše šolstvo na Koroškem.

Predsedništvo „Slovenske Matice“ je slednjič vendarle odložil g. dež. šolski nadzornik Levec, ki se je onečastil z znanim glasovanjem. Naznanil je to dne 17. t. m. društvenemu odboru. Povod odstopu je pa dala zahteva društvenikov, naj bi se sklical izredni občni zbor „Slovenske Matice“, na katerem bi imelo priti na razgovor tudi Levčevo glasovanje. Vseeno je med nami še nekaj poštenega narodnega radikalizma. Sicer je minilo dovolj časa, in Levec je izčrpal vso našo potrpežljivost, predno smo mu javno zaklicali: „Dol, nečastni!“ Že pred tremi leti se je na občnem zboru „Sl. Matice“ prvič pojavila ostrejša opozicija proti predsedniku Levcu, ki je razvijal skrajni avtoritizem, ki svojih moči ni posvečeval Matici, pa tudi drugim ni dajal pobude in prilike za delo. Bleiweissovi časi so proč, in ž njimi tudi doba „univerzalnih“ predsednikov. Tedaj se je prvič začelo gibanje, obrnjeno zoper nemško-birokratski in neslovanski duh, ki je vladal pod Levčevim predsedništvom v „Slov. Matici.“ On je oviral — vladi na ljubo — izdanje zemljevida slovenskih dežel, in le tisti, ki tiči globoko pod nemško-birokratsko kapo kakor on, se je mogel izgovarjati z „večnimi neprilikami,“ ko je bilo treba odposlati deputacijo k pogrebu velikega Slovana, Strossmayerja. — Krinke z obraza! To geslo je sedaj zavladalo, in krinka je padla šele sedaj. Verujoč v napredek slovenske književnosti in v delo slovenstva, čestitamo „Sl. Matici,“ da se je iznebila vladnega lakajstva in jerobstva. Sedaj bo tudi v Matici vse drugačen cvet in sad.

Kranjski deželni šolski svet je v svoji seji protestiral zoper imenovanje nemškega profesorja Rothauga na I. ljubljansko drž. gimnazijo, ker služba niti razpisana ni bila. S tem so si slovenski člani šol. sveta vsaj nekoliko osvetlili lice in so pokazali, da vseeno nočejo biti gole marijonete nemške vlade. Sedaj je izpraznjeno tudi profesorsko mesto prirodoslovja na I. drž. gimnaziji, ker je prof. Gartenauer stopil v pokoj, a služba še ni razpisana. Menda vlada zopet misli to mesto kar pod roko oddati kakakemu Nemeu. Upamo, da kranjski dež. šolski svet tega ne bo trpel!

Klerikalizem v ljubljanski okolici. Znano je, da nikjer na Kranjskem ni razvit zabitejši in bolj sleparski klerikalizem, kakor ravno v bližini mesta Ljubljane. Po vaseh okoli ima vsaka Marijina devica svojega zamorčka, t. j. na poziv dušnih pastirjev morajo plačati dekleta večjo ali manjšo svoto za reševanje zamorcev, in vsaka dobi potem fotografijo zamorskega otroka, češ, da ga je ravno ona s svojo kronico rešila sužnjosti in ga dala krstiti. Pojdite po vaseh in vprašajte! — Da bi naša dekleta bila tako goreča za slovensko deco, ki jo žre nemški in laški moloh! Ali tega ne upajte! Kranjskim

klerikalcem so bliži zamorčki, kakor pa slovenski otroci, ki se v tisočih leto za letom odtujeje slovenski materi. Tisti, slovenskim dekletom iztisnjeni denar pa gre kam v nemške afriške naselbine in tam pomaga večati nemško svetovno državo. In še! Po ljubljanski okolici hodijo domači ali ljubljanski mežnarji in nabirajo pri kmetih denar za salezijansko cerkev na Rakovniku. Ker seveda s sleparstvom lažje in več dobe, pravijo, da bo ime tistega, ki daruje deset kron, zapisano v tabernaklju. Težko si je misliti, kako zelo lahkoverno in naivno je naše ljudstvo! Kmetje, možje, so plačevali po petaku, in samo zato, ker jih je tak pretkani mežnar nalagal, da bodo zapisani v tabernaklju zraven monstrance na večne čase, in da se bo brala zanje večna maša. To se godi dandanašnje dni v ljubljanski okolici, v tej prosvetljeni dobi, pred očmi slovenskega naprednjaštva! Mene, ki sem hotel kmete malo poučiti, pa so razkričali za „lutrarnarja.“

„Pridobitek in napredek za Slovence.“ „Sl. N.“ je prinesel v soboto dolgovezen članek, ki ni govoril niti o farjih in farovških kuharicah, niti o „žlindri,“ niti o „izdajstvu Korošcev,“ niti o klerikalcih, niti o novogrdobarjih... Članek je torej res nekaj izrednega, nenavadnega, česar bi v „Sl. Narodu“ ne pričakovali. „Sl. N.“ je pisal namreč o slovenskem knjigotržništvu in o slovenskem slovstvu. A tega ni bila kriva sedanja „doba kislih kumar,“ nego nova knjigotržnica in „narodna založba.“ Ko se je etabliral v Ljubljani prvi slovenski knjigotržec L. Schwentner, ki je otvoril veliko, moderno knjigotržnico ter prvo veliko slovensko književno založništvo, nismo čitali v „Sl. N.“ nobenega takega članka. Tudi takrat, ko je odprl A. Gabršček v Gorici svojo „narodno tiskarno“ ter elegantno knjigotržnico, ni bilo videti v „Sl. Narodu“ niti sence sedanjega veselja in navdušenja. Zdaj pa naenkrat tolik triumfalen krik! Vse drugo ni bilo nič, a nova knjigotržnica je „nov naroden pridobitek in napredek za Slovence!“ Bojimo se pa, da bo ta „pridobitek“ le nov monopol. Že doslej se je ljubljanska „Narodna tiskarna“ proglašala za edino narodno tiskarno, vse druge sloven. tiskarne pa so se odrivale, zamolčevale ali celo pobijale; „Sl. N.“ priobčuje bobneče reklame le časopisom in knjigam, ki izhajajo v „Narodni tiskarni,“ vse druge pa popolnoma ignorira ali pa jih jedva omenja; pisatelj, ki ni v milosti pri tistih gospodih, žanje pri „Sl. Narodu“ le polena! Kako pa bo šele poslej! Uboge tiskarne, ubogi listi, ubogi pisatelji! Monopol kritike in reklame v „Narodni tiskarni“ je nekaj toli gnusnega, da se mu morajo složno upreti vsi resnični napredni sloven. listi.

Najdražja slovenska brošurica je gotovo zvezček s povestico „Aleš z Razora“. Obsega le 85 oktavnih strani ter velja 1 K 60 h. To kakor žafran drago brošurico pa je izdala „Narodna založba,“ ki ima namen izdajati cenene knjige za ljudstvo! Kdo se ne smeje?! Pravijo, da se otvori nova knjigotržnica tik Ž i d o v s k e ulice v Ljubljani, kar je zares čisto pravilno. Doslej so Slovenci tožili, da izdaja Schwentner predrage knjige. Ali Schwentner je izdajal za inteligenco vsaj resnične knjige, ki so bile svoje cene vredne. Poslej pa dobimo brošurice trikrat višje cene za ljudstvo. To je „napredek in pridobitev,“ piše „Sl. N.“ in mi mu seveda verjamemo.

Druga izdaja Kettejevih poezij. V založbi knjigarja L. Schwentnerja je izšla druga izdaja poezij Dragotina Ketteja, ki je popolnjena z mnogimi, še doslej neobjavljenimi lirskimi kriticami in otroškimi pesmimi. Knjigo je krasno ilustriral naš slikar M. Gaspari, uredil jo je A. Aškerc ter ji dodal toplo in kritično pisano biografijo rajnega, nepozabnega pesnika.

Ljudska posojilnica v Ljubljani — in narodnost. Daleč po Slovenskem znani „Marijin vrelec“ v Gabrniku v rogaškem okraju je postal lani last klerikalne Ljudske posojilnice v Ljubljani. Posojilnica je hišo prenovila. Seveda je dal napraviti ta klerikalni slovenski zavod na hišo nemški napis: „Marien-Quelle vorm. G. Regorschegg,“ ki je naravnost sra-

motilen za izključno slovensko okolico. Odjemalci so tudi samo Slovenci. Tako daleč sega narodnost pri klerikalcih!

Hotelska družba „Triglav“ vzbuja pri občinstvu vedno večje zanimanje in se tudi število udeležnikov množi, čeprav potrebna glav-nica 300.000 kron še ni pokrita. Opazujemo posebno to, da se rodoljubi za to podjetje še bolj zanimajo, ko so si ogledali krasne in moderne naprave in lepo razvrstitev posameznih objektov. Vsak, ki si to krasno skupino ogleda, je prijetno iznenaden in prizna, da ni pričakoval, da se je pripravljalnemu odboru posrečilo za tako nizko ceno pridobiti take obširne in krasne zgradbe. Tudi tujei se o podjetju las-kavo izrekajo. Nekateri malenkostni nedostaki, ki so bili od začetka neizogibni, so se že odpravili, tako, da je danes vsakdo zadovoljen s stanovanjem in restavracijo. Kar se tiče nabiranja udeležnikov, opozarjamo naše zaupnike, da pojasnijo vsakemu interesentu, da po načrtu pravil noben udeležnik ne bo obvezan zvišati svoje vloge ali kaj doplačati in da je torej njegova udeležba omejena le na vplačani delež. To naj se posebno uvaža, ker mislijo nekateri, da je treba pri družbah z omejeno zavezo kakor pri zadrugah jamčiti še z enakim zneskom. To je pa pri hotelski družbi „Triglav“ popolnoma izključeno in je tudi utemeljeno v zakonu.

III. jugoslovanska umetniška razstava bo, kakor je menda že določeno, okoli Božiča v Zagrebu. Poročajo, da pa bo IV. jugoslovanska umetniška razstava prihodnje leto v Ljubljani. No, slovenskim umetnikom o tem še ni ničesar znanega, in se bo moralo marsikaj spremeniti, predno se bodo naši umetniki sprijaznili s to mislijo. Zakaj za štafažo ne mislijo služiti!

Na Bledu je letos mnogo več tujcev nego druga leta. Bohinjska železnica je zlasti Italijanom odprla pot v gorenjske kraje. Tudi Hrvatov, Čehov in Madjarov je mnogo. Pogajanja glede nakupa blejskega gradu in jezera se baje še vedno vrše med kranjsko deželo in sedanjim lastnikom Muhrom.

Svetovni kongres svobodnih mislecev zboruje letos v Pragi. Nanj pridejo zastopniki vseh evropskih narodov, tudi slovenskega. Zastopništvo slovenske sekcije „Svobodne misli“ hoče pojasniti na primeren način zastopnikom vsega sveta slovenske kulturne težnje in potrebe. Pravzaprav pa bode ta letošnji kongres samo predpriprava za drugi svetovni kongres Svobodne misli v Pragi l. 1915. v proslavo 500-letnice smrti Jana Husa na grmadi.

Raznoterosti.

Prenos kosti hrvaških junakov Zrinskega in Frankopana. Leta 1671. sta bila v Dunajskem Novem mestu zajedno s štajerskim velikašem grofom Erazmom Tatenbahom obglavljena hrvaška magnata Peter grof Zrinski, takratni hrvaški ban, in mejni grof Fran Frankopan. Zrinski in Frankopan sta hotela ustvariti veliko samostalno državo, kateri naj bi se priklopile tudi slovenske dežele. Kot zastopnik slovenskih dežel je bil v tej zvezi grof Ivan Erazem Tatenbah, ki je imel obširna posestva okoli Konjic na Štajerskem. Dalekosežni načrti teh mož se niso posrečili in junaki, ki so hoteli izvojevati svoji domovini popolno državno samostojnost, so plačali svojo idealno požrtvovalno rodoljubje s smrtjo pod krvnikovim mečem. Obglavljeni so bili v takratni orožarni v Dunajskem Novem mestu, kjer kaže spominska plošča še mesto, kjer so izkravali nevstrašeni borilci za svobodo svoje domovine. Leta 1883. so bile kosti Zrinskega in Frankopana — grof Erazem Tatenbah je pokopan v Gradcu pred Dominikansko vojašnico — prenešene v mrtvašnico mestnega pokopališča in shranjene v posebnih krstah. L. 1885. bi se imeli zemeljski ostanki Zrinskega in Frankopana pripeljati na Hrvaško. V Dunajsko Novo mesto je prišla posebna hrvaška komisija, ki je dala kosti shraniti v bronaste krste. Vse je bilo že pripravljeno za

prevoz, ko je nenadoma prišel na pokopališče župan Pöck in ukazal, da se kosti ne smejo prenesti, marveč da se imajo pokopati v splošnem grobu. Lansko leto se je v hrvaškem saboru znova sprožilo vprašanje glede prevoza zemskih ostankov Zrinskega in Frankopana v domovino in klub „Bratov hrvatskega zmaja“ je vložil na mestno občino v Dunajskem Novem mestu prošnjo, naj bi dovolila, da se izkopljejo kosti hrvaških junakov in se pokopljejo v posebnem grobu. Mestna občina je ugodila tej prošnji in slavnostno ekshumiranje se je izvršilo v soboto zjutraj ob osmih. Pri tej priliki bi bilo zanimivo poizvedeti, kje se nahajajo kosti somučenika hrvaških junakov — grofa Ivana Erazma Tatenbaha?

Kdo deluje na ponemčenju Slovencev?
Nemci imajo štiri velikanske organizacije, katerih edini namen je, ponemčiti Slovence. Na Avstrijskem obstojita društvi „Südmark“ in „Schulverein“, ki sta nam po svojem delovanju znani. Na Nemškem obstoji „Allg. Deutscher Schulverein“, ki ima istotako svoje glasilo, celo v svobodoljubni Švici obstoji društvo, katero se tudi zanima za Slovence in se istotako imenuje „Allg. Deutscher Schulverein“. Slednji dve društvi zbereta vsako leto ogromne svote, katerih velik del odpade na naš narod!

Dohodki „Ustredni Matice Školske“.
Blizu 400 podružnic, ki skoro brez izjeme redno delujejo, je prispevalo všteti darove posameznikov, zadnje leto 675.320 K. Kraljevina Češka je darovala 32.230 K, mesto Praga 6000 K. Razglednice so nesle 13000 K. Velikanska so volila v korist Matici: Bedřich Schnell je zapustil Matici 391.845 kron, Leopold Brumlik 48.969 K, I. Kandert 201.510 K, K. Vojáček 82.800 K, F. L. Rieger 22.019 K, F. Ruth 45.000 kron itd. Vse to priča o ljubezni in velikodušnosti onih „sebičnih“ Čehov in tudi o neomejenem zaupanju do „U. M. Š.“

Kuga v Indiji. V angleški poslanski zbornici je bilo naznanjeno, da je v prvih šestih mesecih l. 1907. umrlo na kugi v Indiji en milijon 60 tisoč in 67 ljudi.

Stavka poljskih šolarjev. Kot znano, so se poljski šolski otroci v pruski Poljski uprli učiti se verouka iz nemških katekizmov. Otroci, vpirajočih se nemškemu poučevanju verouka je še vedno nad 60 tisoč. Poljskim časopisom je bilo zaradi „podpiranja stavke“ naloženo 16.540 mark (t. j. 19.920 K) globe: uredniki poljskih listov so bili po vrhu tega obsojeni na skupno 50 mesecev zapora. Poljski duhovniki so bili obsojeni na 3350 mark (7620 K) ter na 20 mesecev zapora. Roditeljev je bilo kaznovanih 1450 oseb, naložene jim je globe znašale nad 18.000 mark (21.600 K), zapor pa 5 in pol leta. Skupno znašajo dosedanje globe 41.000 mark (49.200 K) in 12 let zapora. Ako prištejemo k temu sodne troške, povišanje šolskih doklad odmerjene „nepokornim“ poljskim občinam, lahko rečemo, da je nemška vlada obrala Poljake v tem boju za njih najprirodnejše šloveško pravo za 200.000 mark (240.000 kron.) Iz srednjih šol je bilo izključenih 80 dijakov, katerih sorodniki so se na ta način „udeležili“ stavke: 50 teh so zopet sprejeli v šole. Nadalje je bilo odstavljenih 150 občinskih predstojnikov, članov krajnih šolskih svetov itd. Pravd proti duhovnikom še teče 20. Te številke vendar dovolj glasno govore o nemški kulturnosti.

Most iz mravelj. Kako praktično znajo misliti mravlje, dokazuje zanimivo poročilo nekega opazovalca iz Kolumbije. Dopis, ki ga priobčuje list „Prometeus“, pripoveduje sledeče: Do neke naprave je bila po jarku napeljana voda. Ko se je pred kratkim pokvaril jez, treba je bilo vodo napeljati po drugi poti. V tem času se je v suhi strugi pojavila četa mravelj, ki je uporabljajoč novo pot, neutrudno prenašala listje nekega posekanega drevesa v svoja gnezda, ki so bila onostran jarka. Ko so jez popravili, so napeljali zopet vodo v jarek, ki je meril 70 cm. v širini. Tako je bil mravljam promet vstavljen. — Ko je napeljana voda tekla po jarku že več ur, prišel je gospodar, da si ogleda popravilo. V svoje veliko začudenje opazi na kraju, kjer so imele mravlje poprej suh prehod, viseč most, sestavljen iz samih mravelj. Most je segal čez jarek in je bil podoben živi verigi. Suhal se je neprenehoma, tako, da je bilo vedno

nekaj živalic pod vodo, nekaj nad vodo, premikal se je naprej podobno vijaku. Posamezna mravlja je prekorajčila jarek v približno četrto uri. Opazovalec razlaga dogodek tako: gosta vrsta mravelj se je pomikala čez prehod, ko je začela voda počasi dotekati. Da se rešijo, obesile so se živalice druga na drugo; one, ki so bile spodaj ter so postale mokre, skušale so priti navzgor ter so potlačile zgornje dol. Vsaka je skušala priti navzgor in tako se je, z novo dohajajočimi mravljami in pri polagoma naraščajoči vodi, sestavil živ most, katerega so uporabljale več ur ali morebiti celo več dni. Žal, da opazovalec ni imel časa opazovati stvar še nadalje, ko je prišel pozneje, ni bilo mravelj več.

Prosveta.

6 razporoki.

(Dalje).

III.

Tako daleč razvija Bourget vprašanje na umsko stran in za moške čitatelje: za ženske pa ponovi takorekoč vse dokazovanje s čustvene strani.

Gabrielle ima sina iz prvega zakona. Ta ljubi dijakinjo, ki je bila nekoč zapeljana, ki pa zasluži v vsakem drugem oziru največje spoštovanje. Da bi se ta dva poročila, temu se zakonska dvojica Darras vpira z vso odločnostjo. Po francoskem državljskem zakoniku člen 148 mora z 21. letom polnoletni mladenič do svojega 25. leta imeti privoljenje svojih starišev, od tega leta naprej pa (do katere dobe?) mora upoštevati njihov nasvet (conseil respectueux). O zakoniti poroki mladega Luciena z Berthe Planat torej ne more biti govora, dokler nimata tega privoljenja, za katero pa ni merodajen njegov oče Darras, marveč njegov ločeni oče, dasi se mu je bila odvzela vzgoja njegovega sina. In zato se Lucien obrne nanj, dobi tudi njegovo privoljenje, ki pa postane po očetovi nenadni smrti brezmočno. Zdaj, ko je oče mrtev, pristoji odločilna beseda materi. Dasi je tačas njen drugi soprog poizvedoval o bodoči snahi in je o njej izvedel same dobre stvari, Gabrielle vendarle vstraja pri svojem odporu in neče, da bi privolila. Iz tega sledi čisto naravno, da se sin do svojega 25. leta vda svobodni ljubezni. — Topot je Bourget v svoji nepristranosti resnično šel malo predaleč in nam je pokazal sicer tako pobožno mater kot povsem nepriključivo brezsrčnico, ki jo njen svobodomiseln soprog vzlic svojem „nepojmljivemu nepoznanju cerkvenih stvari“ po svoji dobroti in pravičnosti daleko presega. Ali poglavita stvar je pa tale:

Ko je Lucien išoč svojih pravic prišel v dotiko s svojim pravim očetom, polotila se ga je hipoma velika in sanjarska ljubezen do njega: govorila je kri. Stari pijanec in razuzdanec, ki si da k smrti postelji prizvati duhovnika, mu je bližji nego pa očim-poštenjak, ki je skozi trinajst let z neumorno zvestobo vodil in nadziral vzgojo takrat devetletnega posinovljenca. Ne da bi mu bil hvaležen za toliko dobrote in ljubezni, o kateri je prejel toliko dejanjskih dokazov, sanjari Lucien s svojo materjo o tem, kako bi bilo nekdanj mogoče privedi prvega očeta in soproga nazaj na pot svete kreposti, če bi bila mati Gabrielle pri njem vstrajala. Seveda je ta možnost za sedaj že prešla — saj je prvi mož že mrtev. Nič ne de: vzlic temu našteva Lucien vse dobre lastnosti, katere so očitno snivale v njegovem prvem, sedaj pokojnem očetu, nasprotno pa preide z molkom vse drugačne vrline, katere je pokazal njegov živi očim tekom trinajstletnega svojega zakona. Vzlic vsemu mu je ta njegov očim tujec, na katerega je ljubosumen in ob katerega ognjišču ni več mesta zanj. Svoje materi oponaša, da je temu „tujcu“ čitala njegova (Lucienova) pisma iz vojaščine in ga kruto dolži, da je spletkaril in da še spletkari proti njegovi (Lucienovi) nevesti, dasi je njegova mati (Gabrielle) ravno z njim (Darrasom) zakrivila vse hujski korak kakor pa ga je storil on glede svoje Berthe. S smešno veličastnostjo končno ostavi domovje svoje matere po vzoru Ibsonove Nore, ne morda, ker se mati trdovratno brani privoliti v njegovo poroko z Bertho, dasi s to svojo trmo zamudi lepo priliko, za svetlo cerkev pridobiti dvoje novih udov, marveč on ostavi materin dom zato, ker mu je nemogoče živeti med „zločestim“

očmom in ljubljeno materjo. Od svoje sestre (polsestre) se niti ne poslovi ne; kot dete tega očma mu je ni mar.

Tako je moralo priti, nam h koncu razlaga modri Bourget. Gabrielle se je ujela v lastnih usodepolnih sklepkih. „Poslednjič je proklela tisto zločinsko postavo, (o možnosti posvetnega zakona), ki jo je bila preslepila in omamila v slabosti njene ljubezni (do dobrega Darrasa), in ki je ubila njeno rodbinsko življenje in njeno vero, ki je zasejala brezvladje in zmoto, ki je obetala svobodo in srečo, dočim jej je v resnici donesla samo bedo in suženstvo.“

Tako je moralo priti, kako pa, če imamo opraviti s tako čudno mislečimi in čutečimi ljudmi, kakoršne nam kaže Bourget. Ti ljudje nimajo človeških sre, oni imajo samo načela. Njihova vera je nekaj svetlu tako tujega in krutega, da se ne more omiliti človeku, ki sam ne čuti prav takoj neobičajno kakor oni. Ona je nadalje neka tako zunanega in površnega, da se jej ne moremo zaupati, kajti ona čustvom ukaže in jim dela silo, mesto da bi se iz njih rodila. Niti Euvrard niti Lucien ne vidita in ne moreta pripoznati Darrasovih kreposti: da je ta vrli mož prezrl eno cerkveno zapoved, to zadošča, da se ga sumniči in blati. Zadošča tudi, da je prvi mož, ki vestnosti in izvrševanja dolžnosti, zakonske zvestobe in svetosti rodbinskih vezij niti po imenu ni poznal — v skrajnem slučaju izpolnil obred na svoji smrti postelji prejemši svetotajstva za umirajoče — samo ta okoliščina že zadošča, da se sinu priljubi bolj kakor pa se mu more priljubiti skoz in skoz in vse svoje dni brezmadežni očim. Cerkevna oblika: to je bistveno in odločilno! Ona odeva pregrešnost razuzdančevu v navidezno krepko; brez nje so mravnost in življenska resnoba samo pogansko neverske vrline brez vrednosti, le samo splendida vitia (blesteče pregrehe) sv. Avgustina. Najumazanejša spolno razmerje postane sveto in lepo, če ga blagoslovi svečenikova roka, brez njegovega blagoslova ostane najčistejša zakonska združitev „priležništvo.“

Samo zunanja je vera tudi te ženske, ki ostane vzlic temu, da občuje z bogom, se udeležuje bogoslužja in vzgaja svoje dete v verskem duhu, nezadovoljena in neutešena toliko časa, dokler tudi nje ne podeli duhovnik svojega čudodejnega blagoslova s svojim conjungo (zvezem vaju). Če je to vera Francozov, potem lahko pojmuje, zakaj so svobodomisleci tako strastni v svojem boju proti tej veri, dasi moramo obžalovaje priznati, da so pri svojem poslu premalo oprezni.

(Konec prih.)

Lekarnarja Thierry-ja balzam in centifolijsko mazilo. Posebno ob vročem poletnem času na potovanju in turah sta ti splošno znani sredstvi v vsakem slučaju prav izvrstni. Prava pomoč v sili sta pri pojavljajoči se slabosti in napadih vsled vročine, pri omedlevici, v času sadja in kumar pri pogosti koliki, krčih, motenju prebavljanja, prehlajenju, pri infekcijah po slabi pitni vodi itd. — Mazilo je nenadomestljivo pri vseh praskah, zmečkaninah, udarcih, bulah, oteklinah, žuljih, ranah itd. Obeh sredstev naj bi se v zadostni množini jemalo s seboj. Ne dajte si vsiljevati drugih ničvrednih fluidov in naslavljaljate vsa pisma in naročila na: Lekarna A. Thierry v Pregradi pri Rogoški Slatini.

Na prodaj

je rabljen, toda prav dobro ohranjen

harmonij

na 4 oktave od J. Lenarčiča. Cena 70 kron. Več se izve v administraciji „Našega Lista“ v Kamniku.

Izborna zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah priporoča

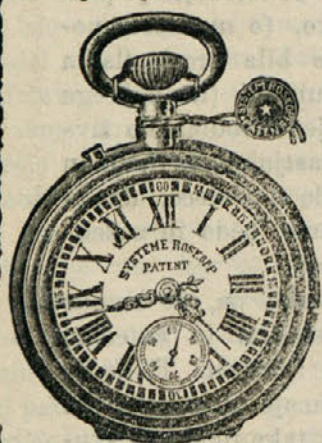
ANTON MÜLLER

vinotržec v Domžalah

(Kranjsko).

Fran Čuden

v Ljubljani v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovca z zlatino in srebrnino. Eksport. Ceniki zastoj in poštnine prosti. Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Schneider & Verovšek

Trgovina z železnino in stroji na debelo in na drobno.

Ljubljana, Dunajska cesta 16

priporoča se za dobavo železnine vse vrste, zlasti: orodje, stroje in motorje za roko-delce, okove vse vrste za stavbe in pohištvo, traverze, cement itd. Opozarjava na hitro in točno postrežbo! Nizke cene!

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporoča

elegantne obleke po meri

~ iz pristnega angleškega blaga, ~

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev iz tirol. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporoča:

Kubična knjiga ali hitri računar za trgovce z lesom (stara mera) K 3-20, s poštnino 10 v. Kubična računica (II. natis) cena 1 K, po pošti 10 v. Nova kubična knjiga ali hitri računar za trgovce z lesom, novi decimalni ali meterski meri. V pošto vezana 5 K, po pošti 20 vin.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin. Glavna zaloga Jos. Petričevih zvezkov

MARIBOR • Karčovin 138

IVAN LAMPRECHT ML.

Zavod svetlobnega slikateljstva in tovarna teh potrebščin se priporoča za

izdelovanje slik in vseh fotografiranih potrebščin

posebno se opozarja na svetlobno občutljive plošče v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Najboljše delo, delu primerna cena!

Svoji k svojim!

Zahtevajte cenik!

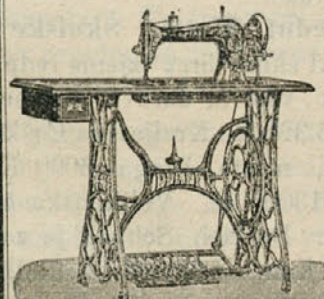
PFAFF šivalni stroji

so najboljši

za družinsko uporabo. Šivajo, krpajo in vezejo. Neprekosljivi za obrtne namene, šivajo naprej in nazaj. Kroglasto ležišče!

Glavni zastopnik Fr. Tschinkel

Ljubljana • Kočevje Mestni trg 9. v gradu. 56

Žene!

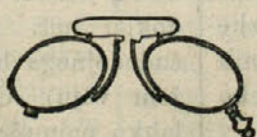
Zastajanje krvi itd. ozdravlja

P. Ziervas, Kalk b. Köln (Nemčija) št. 245. Gospa G. v M. piše: „Vaše sredstvo je hitro pomagalo.“ — (Prosi se povratne poštnine.)

Velika zaloga zlatih in srebnih žepnih ur, stenskih ur, vsakovrstnih optičnih predmetov. Zlatnine in srebrnine. Cene nizke.

Cenovniki zastoj in franko.

Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg

Oglejte si — največjo zalogo poljedelskih strojev, slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnatom zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnico, vseh vrst tehnične in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5. poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otročjih čevljev

iz najboljših tovarov, domačih in tujih. Turistom priporoča pristno gojserske gorske čevlje

Zmerne cene. Solidna postrežba.

Priporočajte povsod

„Naš List“

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izhara izgotovljene obleke za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice

priporoča: droge, kemikalije, ustne vode, zobni prašek; redilne in posipalne moke, otroke, dišave, toaletne predmete, fotografirske aparate in potrebščine, obvezna sredstva za desinfekcijo, paste in vosok, tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov. Kupuje vsakovrstna zelišča (rožice), semena, korenine, cvetje, lubje

Najcen. in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyd“

iz Bremna v New York

s cesarskimi brzoparniki „Kaiser Wilhelm II.“, „Kronprinz Wilhelm“, „Kaiser Wilhelm d. Grosse“.

Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.

Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodne družstva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v LJUBLJANI edino le pri

Edvardu Tavčarju, Kolodvorske ulice št. 35 nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. — Vsa pojasnila, ki se tičejo potovanja, točno in brezplačno. — Postrežba poštena, rečna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, Californijo, Arizona, Utah, Wioming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremna enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Colombo, Singapur v Avstralijo itd.

Pozor! Berite!

Mrup vzbujajoče!

Namesto 18 K

samo 7 K

Krasna remontoir-

Gloria-

srebrna ura

s 3 močnimi pokrovi, bogato gra- virana, natančno tekoča, 3 letno jamstvo, proti povzetju

samo 7 kron

Tovarna za ure: Heinrich Weiss Dunaj, XIV/3., Sechshauserstr. 5/7.

Podružnica v Spletu

Delniška glavica:
2,000.000 K

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani

Podružnica v Celovcu

Res. fond:

200.000 K

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

po **4 1/2 %**

Rentni davek plačuje banka sama.

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“
po K 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—.

Rentni davek plačuje banka sama.

Pozor gospodje in mladeniči!

V svoji lekarniški praksi, ki je izvršujem že več nogo 30 let, se mi je posrečilo iznajti najboljše sredstvo za rast brk, brade in las, proti izpadanju brk in las in to je **KAPILOR št. 1**. On deluje, da lasje in brke postanejo gosti in dolgi, odstranjujejo prhljaj in vsako drugo kožno bolezen glave. — Naroči naj si ga vsaka družina. Imam mnogo priznalic in zahvalnic. — Stane franko na vsako pošto 1 lonček 3 K 60 h, 2 lončka 5 K. — Naročajte samo pri meni pod naslovom

Peter Jurišič

lekarnar v Pakracu šte. 68 v Slavoniji.

Le „Zvezdna cikorija“

iz Prve jugoslovanske tovarne
za kavine surogate v Ljubljani

je pravi slovenski izdelek!

Nad 5000 filijalk po vsem svetu

Pazi naj se, da se
nakupuje samo v naših
prodajalnah.

Naše prodajalne se
vse poznajo po tem
znamenju.

Singer Co. akejska družba za šivalne stroje

Ljubljana
Sv. Petra cesta 4.

Kranj
Glavni trg 192.

Novo mesto
Veliki trg 88.

Kočevje
Glavni trg 79.

Stari stroji se zamenjajo.

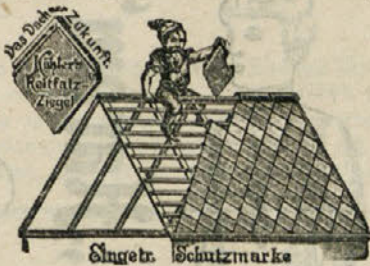
Zaloga olja, šivank in posameznih delov • Najboljše je najceneje

Galikovana

v Parizu s častnim
križcem, diplomu in
zlato medaljo.

Patentirana

v 30 državah.

Streha prihodnosti!

Cementna zarezna strešna opeka

iz portland-cementa in peska

Praktična!

Lepa!

Trpežnejša in bolj lahka streha, kakor iz
vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.

Edini izdelovatelj za Kranjsko:

Janko Traun

izdelovatelj cementnin na Glincah
pri Ljubljani.

**Mi
vsi**

nosimo le kravate od trdnosti Fr. Steiner, ker nam tam
solidno postrežejo. — 6 kravate ali pentelje (ali 3 kravate
in 3 pentlje) lepo sortirane 3 K, posebno fino sortirane
6 kom. 4 K. — Razpošiljalnica kravate Fr. Steiner,
Dunaj, II. Krafftgasse 6/7. Pošilja po povzetju. Dovo-
ljeno je zamenjati.

Pozornost vzbujajoča novost!

Poceni!

Na vsako
sprehodno
palico se
lahko
natakne

Praktično!

1 komad
samo 2 K,
3 komadi
5 K 50 v.

Dalnogled — 50 kratno povečanje.

Pošilja po povzetju: Henrik Weiss, Dunaj, XIV./3,
Sechshauserstrasse 5/23. Naročite takoj to Vas bo razveselilo!

Češko posteljino perje po nizki ceni!

5 kilo: novo naskubljeno K 9.60, boljše
vrste K 12.—, belo puhasto naskubljeno
K 18.— K 24.—, snežnobelo puhasto na-
kubljeno K 30.—, K 36.—. Razpošilja se
franko po povzetju. Zamenja se ali vzame nazaj proti
povrnjeni poštnini.

Benedikt Sachsels, Lobes 369, P. Plzen, Češko.

— Ustanovljeno leta 1832. —

Priznano
najboljše

oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo
vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z
jako majhno množino pobarvati veliko površino,

razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža,
laka in steklarskega kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ilustrovani ceniki dobe se brezplačno.

„Flox“

je fotografski aparat, s katerim lahko
fotografira vsakdo brez da bi se
prej kaj učil. S tem aparatom se na-
pravlja podobe v velikosti 5x7 cm
in stane eleganten s kompletno opremo
in navo dilon samo K 6.—. Razpo-
šilja po povzetju H. Weiss, Dunaj,
XIV/3. Sechshauserstrasse 5/110.

Steckenpferd- Lilijino mlečno milo

Bergmann & Co., Drazdane in Dečín ob Labi

je in ostane glasom vsak dan dobajajočih priznalnic navspešnejše izmed vseh medicinskih mil zoper pege, kakor tudi v dosego in ohranitev nežne, mehke kože in rožne polti. Na prodaj komad po 80 vinarjev v vseh lekarnah, drogerijah, trgovinah s parfumerijami in milom in v brivnicah.

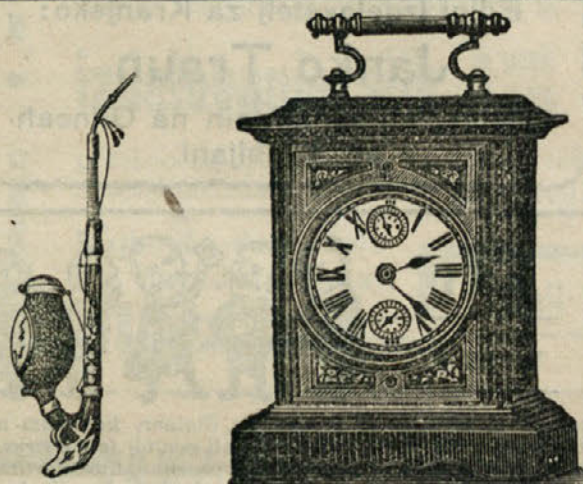
Pred uporabo.

Po uporabi.

voda za prsa je povsod v porabi pri deklicah in ženah s slabo razvitimi prsi, ali pa pri onih, katere so v otročji postelji izgubile prsa. Tisoče priznalnic pisem o sijajnih uspehih je na razpolago. Cena steklenici z natančnim pojasnilom K 5.—. Razpošilja proti naprej plačilu, ali proti povzetju. **Specijalna tvrdka za kosmetiko H. Weiss, Dunaj, XIV/3. Sechshaus 7.**

Razumne žene

zahtevajo knjigo „Die Störungen der Periode“, spisal dr. med. Lewis. Vposlati je K 1.20, prospekt zastoj. P. Ziervas, Kalk 245 b. Köln a. Rh.

Lovska pipa

Budilka

iz lesa izrezljana s porcelanastim vložkom, cena za komad K 2.20

v finem nikelnastem okrovu, da dobro gre, se jamči, prav lep okras za sobo, cena za kom. K 7.50

Ako se naroči oba predmeta ali od enega več komadov, pošljem poštne prosto! Razpošilja po povzetju. **Siegfr. Jellinek, Dunaj, XII/2, Gierstergasse 2/13.**

Pošljite 50 krajcarjev

v znamkah. Zato dobite 3 velefine higiene vzorce, 6 vzorcev 90 kr., 12 vzorcev 1 gl. 70 kr., 25 vzorcev 3 gl. 40 kr., poleg najnov. ilustr. cenovnika in navodilo za uporabo franc. in amer. gum. predmetov, tucat od 45 kr. naprej. V zalogi so vse kuriozitet, mnogo novosti, izdeluje vsak gumasti predmet. — Najcenejše in direktno se kupi le pismono naročilo. Diskretna pošiljatev. **H. Auer, zaloga tov. gum. predmetov. Dunaj, IX/2, Nussdorferstr. 3/313.**

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznjivo.

Edino pravi je le

Thierry-jev balzam

z zeleno znamko z nuno.

12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.—.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

za vse še tako zastarane rane, vnetja, poškodbe itd. 2 lončka K 3.60.

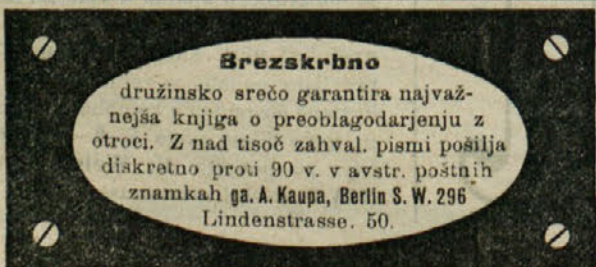
Razpošilja le proti predplačilu ali po povzetju.

Obe ti dve domači sredstvi sta kot najboljši splošno znani in svetovno slavni.

Naročila je nasloviti na

Lekar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah. Brošure s tisoči zahvalnih pisem zastoj in franko.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. poštah znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse. 50.

Tiskarna knjig in umetnin
A. Slatnar v Kamniku

se priporoča za vsakovrstna v njeno stroko spajajoča naročila. Izvršitev lična. Cene zmerné.

C. in kr. dvorni založnik

Papežev dvorni založnik

lekarnar Piccoli Ljubljana

Dunajska cesta (lekarna pri angelju)

opetovano odlikovan, priporoča nastopne preizkušene izdelke:

Malinov sirup

najskrbneje prirejen iz aromatičnih gorskih malin, je izredno čist izdelek, neprekosljive kakovosti, pomešan z vodo da prijetno in žejo gasečo pijačo. Steklenica 1 kg sterilizirana, velja K 1.50, 1/2 kg steklenica K — 90, poštni zavoj, netto 3 kg, franko za vojna in poština K 5.60. Razpošilja se tudi v sodčkih po 10, 20, 40 in več kg.

Železnatno vino

vsebuje za slabokrvne in nerazvorne osebe, blede in slabotne otroke lahko prebavljiv želez. izdelek. 1/2 lit. stekl. 2 K.

Tinktura za želodec

je želod. krepi, tek vzbujajoče, prebavo in odprtje telesa pospešujoče sredstvo. 1 st. 20 v.

Naročila se točno izvrše proti povzetju.

„BIBE“

brezalkoholna pijača iz sadnega soka. Pomešana z vodo da prijetno, žejo gasečo ter redilno in za prebavne organe zdravo pijačo. Steklenica 1 K.

Kopališče

Postaja c. kr. drž. železnice. 1 1/4 ure od Ljubljane. Skupno zdravljenje z vodo. (Zistem Priessnitz in Kneipp). Solne kopelji, kopelji v ogljikovi kislini in električne kopelji, zdravljenje z vročim suhim zrakom.

in vodno zdravišče

Masaža, zdravlilna telovadba. Uporabljanje elektrike. Zmerne cene. Odprto od 15. maja do oktobra.

Prospekte pošilja
Dr. Rud. Wackenreiter
zdravnik-voditelj in najemnik kopališča.

Kamnik na Kranjskem.

Rimska cesta 2.

Kilserjeve ulice 5.

Prva kranjska tvornica klavirjev v Ljubljani

WARBINEK-ovi

piani so neprekosljivi!

Klavirji, harmoniji, tudi samoigralni, električni. Prodaja se tudi na obroke. Stare klavirje jemljem v zameno. Dajem tudi na posodo. Uglajevanja in poprave se izvršujejo točno in dobro. Solidne cene. Petletna garancija. Prepričajte se osebno.

Pozor, gospodje in gospodične!

30

V svoji lekarniški praksi, ki jo izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo iznajti najboljše sredstvo za rast las in proti njih izpadanju **KAPILOR št. 2**. Povzroča da postanejo lasje dolgi in gosti, odstranja prah in vsako kožno bolezen na glavi. Naročila naj bi si ga vsaka družina. Imam premnogo zahvalnic in priznalnic. Stane poštne prosto na vsako pošto 1 lonček 3 K 60 h, 2 lončka 5 K. Naroča naj se samo od mene pod naslovom

Peter Jurišić

lekarnar v Pakracu št. 68 v Slavoniji.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena leta 1882

Podrejena skontraciji „Zadružne zveze“ v Celju

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog K 11,060.929-20

Upravno premoženje kmetske posojilnice 31. dec. 1906 K 11,325.728-62.

Denarni promet K 50,486.935-14

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.